



Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Ganzenstraat 32 (Brugge, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019B61

September 2020

RAPPORTERING WERFBEGELEIDING
DEEL 1: EINDVERSLAG

Voorafgaand:

- Verslag van resultaten bureauonderzoek (2018E278)
- Programma van maatregelen (2018E278)
- Archeologierapport (2019B61)



Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: J. De Gryse & S. Eggermont

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2020.

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

1 Inhoudstafel

1. Beschrijvend gedeelte	7
1.1 Administratieve gegevens	7
1.2 Inleiding.....	8
1.3 Historische voorkennis	9
1.4 Archeologische voorkennis.....	22
1.5 Onderzoeksoopdracht.....	24
1.5.1 Vraagstelling	24
1.5.2 Randvoorwaarden	24
1.5.3 Geplande werken	25
1.6 Werkwijze en strategie.....	27
1.6.1 Motivering onderzoeksstrategie.....	27
1.6.2 Gebruikt materiaal.....	28
1.6.3 Beschrijving en motivering eventuele afwijkende methodiek en bijstellingen van de oorspronkelijke strategie.....	28
1.6.4 Inbreng specialisten.....	28
1.6.5 Algemene wetenschappelijke advisering.....	28
2 Assessmentrapport	29
2.1 Beschrijving en motivering van de methoden, technieken en criteria.....	29
2.2 Assessment van de sporen	29
2.2.1 Algemene bodemopbouw	29
2.2.2 Archeologische resultaten	31
2.3 Assessment van de vondsten.....	36
2.3.1 Vondsten	36
2.3.2 Conservatie-assessment	39
2.4 Assessment onderzocht gebied	40
2.4.1 Landschappelijke ligging.....	40
2.4.2 Historische beschrijving.....	48
2.4.3 Onderzocht gebied in zijn archeologisch kader	48

2.4.4	Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	48
2.5	Potentieel op kennisvermeerdering	48
2.5.1	Aard van de potentiële kennis	48
2.5.2	Beantwoording van de onderzoeksvragen	49
2.5.3	Kader voor exploitatie voor potentieel op kennisvermeerdering	49
3	Bibliografie.....	50
4	Bijlage	53
4.1	Allesporenplan.....	53
4.2	Sporenlijst.....	54
4.3	Vondstenlijst.....	55
4.4	Fotolijst	57
4.5	Tekeningenlijst.....	58



FIGURENLIJST (2016I42)

Figuur 1. Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met weergave van kadastrumnummers (Bron: Geopunt, overgenomen uit het Verslag van Resultaten)	7
Figuur 2. Reconstructiekaart van het Brugse centrum in de eerste helft van de 10 ^{de} eeuw	14
Figuur 3. Reconstructie van het landschap waarin de nederzetting die later Brugge genoemd wordt zal groeien.	14
Figuur 4. Reconstructiekaart van het Brugse centrum in de tweede helft van de 10 ^{de} eeuw	14
Figuur 5. Reconstructiekaart van het Brugse centrum in de 11 ^{de} eeuw	14
Figuur 6. Reconstructiekaart van het Brugge van Galbert in het begin van de 12 ^{de} eeuw, met aanduiding van het projectgebied (HILLEWAERT E.A. 2011, 152).....	15
Figuur 7. Situering van de eerste en tweede stadsomwalling van Brugge, met aanduiding van het projectgebied (RYCKAERT 1991, 63.).....	15
Figuur 8. Projectgebied bij benadering weergegeven op het plan van Marcus Gerards, 1562 (bron: Kaartenhuis Brugge).....	16
Figuur 9. Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart, 1641 (Bron: Kaartenhuis Brugge).	17
Figuur 10. Projectgebied bij benadering weergegeven op de kaart van De Wit, 1709 (Bron: Kaartenhuis Brugge).....	18
Figuur 11. Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	19
Figuur 12. Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	20
Figuur 13. Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	20
Figuur 14. Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt).....	21
Figuur 15. Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).....	22
Figuur 16. Projectgebied en locatie gracht (bruin) weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt, HILLEWAERT & VERWERFT 2011, bijlage 1, pg. 38).	23
Figuur 17. Doorsnede aangetroffen sporen (HILLEWAERT & VERWERFT, bijlage 4, pg. 40).	24
Figuur 18. Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	25
Figuur 19. Inplantingsplan nieuwe toestand (bron: opdrachtgever).	26
Figuur 20. Locatie werkput.....	27
Figuur 21. Werkput met aanduiding van de maaiveldhoogtes, vlakhoogtes, boringen en profiel. De vlakhoogtes corresponderen met de max. uitgraafdiepte.	29
Figuur 22. Overzichtsfoto Profiel 1.	30
Figuur 23. P1	30

Figuur 24. Thematische kaart	32
Figuur 25. Overzichtsfoto putstructuur	33
Figuur 26. Selectie aardewerkvormen uit S5	34
Figuur 27. Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (Bron: Geopunt).	40
Figuur 28. Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).	41
Figuur 29. Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).	42
Figuur 30. Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	43
Figuur 31. Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).	44
Figuur 32. Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).	45
Figuur 33. Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).	45
Figuur 34. Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).	46
Figuur 35. Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	46
Figuur 36. Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	47
Figuur 37. Hoogteverloop van het projectgebied (van west naar oost) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (Bron: Geopunt).	47

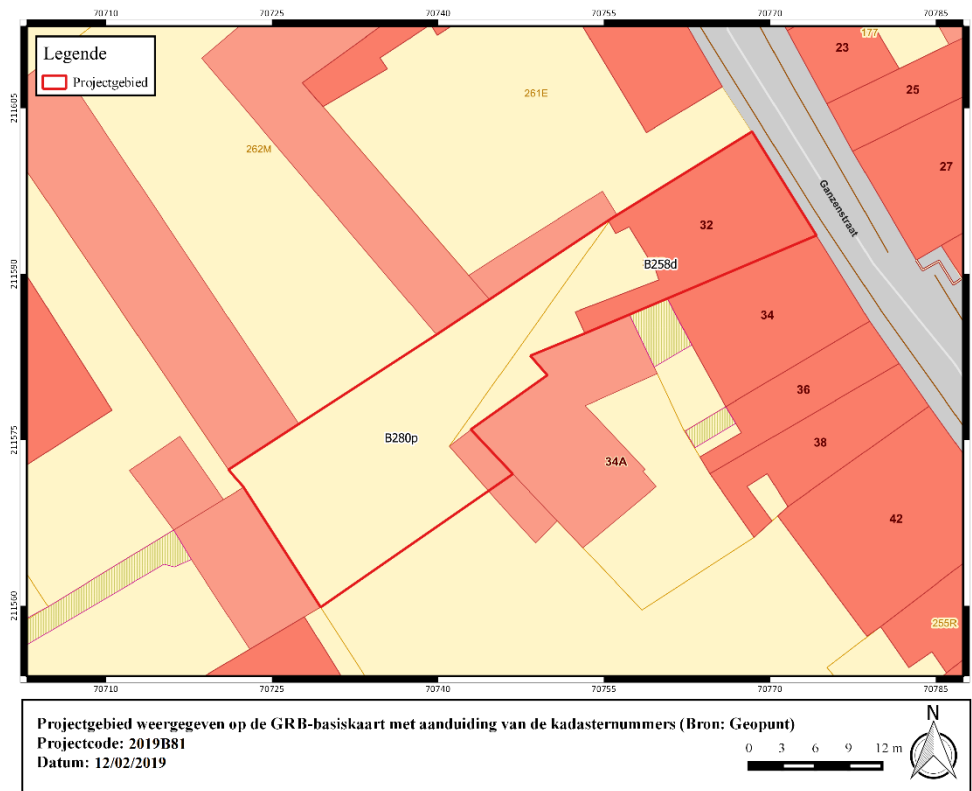
TABELLENLIJST (2016I42)

Tabel 1. Administratieve gegevens: de administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	7
Tabel 2. Overzicht van de aangetroffen sporen	31
Tabel 3. Aardewerkvondsten uit S5	34
Tabel 4. Overzicht en aantallen van de verschillende vondstcategorieën.	36
Tabel 5. Overzicht van de aardewerkvondsten	37
Tabel 6. Overzicht keramisch materiaal	38
Tabel 7. Overzicht van de metaalvondsten	39
Tabel 8. Overzicht van de glasvondsten	39



1. Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens



Figuur 1. Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met weergave van kadastrumnummers (Bron: Geopunt, overgenomen uit het Verslag van Resultaten)

Tabel 1. Administratieve gegevens: de administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Projectcode	2019B61	
b) Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan	/	
c) De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Janiëk De Gryse OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Brugge
	Deelgemeente	/
	Postcode	8000
	Adres	Ganzenstraat 32
	Toponiem	Ganzenstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	Xmin = 70702 Ymin = 211553 Xmax = 70787 Ymax = 211612
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Brugge, Afdeling 2, Sectie B, nr's: 280p, 258d Figuur 1	
f) Begin – en einddatum	7/02/2019	
g) relevante termen	werfbegeleiding	

1.2 Inleiding

De archeologische werfbegeleiding kadert binnen de geplande de uitbreiding van een bestaand gebouw, de realisatie van een poolhouse en de uitgraving van een zwembad. Met deze opgraving wordt een laatste stap gezet in het kader van de Code van de Goede Praktijk. In dit kader en volgens het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013 werd een bekrachtigde (archeologie)nota verkregen die bepaalde dat een archeologische opgraving diende te worden uitgevoerd op deze site.

Naar aanleiding van de geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag binnen een vastgestelde archeologische zone, waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt, werd een archeologienota opgemaakt. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek werd nagegaan of een verder archeologisch traject met ingreep in de bodem noodzakelijk was en of er een (gedeeltelijke) vrijgave van het terrein mogelijk was.

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek werd een specifieke archeologische verwachting opgesteld. Het projectgebied situeert zich in de onmiddellijke omgeving van een Dominicanenklooster. Tijdens het archeologisch onderzoek dat Raakvlak langs de Predikherenrei 3-4 uitvoerde, werden funderingsresten van het klooster aangetroffen die te dateren zijn in de 13^{de} -14^{de} eeuw. Deze sporen situeren zich op nauwelijks 36m ten noorden van de noordwestelijke hoek van het huidige onderzoeksgebied. De funderingsresten zijn -ter hoogte van het onderzoeksgebied Predikherenrei 3-4- bovendien aangelegd op een imposante gracht met een breedte van 7 à 8m en een diepte van 3,5m. Rekening houdende met het feit dat het projectgebied nagenoeg niet toegankelijk was om voorafgaandelijk een archeologisch vooronderzoek uit te voeren, werd beslist om een werfbegeleiding te adviseren op de geplande locatie van het zwembad. De oppervlakte van dit onderzoeksgebied bedraagt 39m². Het archeologisch onderzoek kan leiden tot een belangrijke kenniswinst m.b.t. de stadsontwikkeling van Brugge.

De opgraving werd uitgevoerd op 7/02/2019 door het archeologisch projectbureau Ruben Willaert nv. Het veldteam bestond uit J. De Gryse (erkend archeoloog) en F. Roelens (Raakvlak). De geografische opmetingen werden uitgevoerd door F. Roelens. De basisverwerking werd uitgevoerd door J. De Gryse en S. Eggermont.

Het onderzoek werd uitgevoerd volgens het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit en de Code van Goede Praktijk.

Dit rapport betreft een basisrapport: in dit rapport worden de resultaten van het onderzoek voorgesteld, waarna de eerste conclusies volgen. De basisuitwerking bestaat uit het beschrijven van de aangetroffen sporen, structuren en vondsten per periode of fasering. De materiaalstudies richten zich voornamelijk op het dateren en faseren van sporen en structuren. De archeologische resultaten worden vergeleken met de opgravingdata uit voorgaand archeologisch onderzoek in de directe omgeving en worden in een breder archeologisch kader geplaatst. Dit onderzoek vormt geen eindstation, maar eerder een basis van waaruit verder synthetiserend onderzoek kan voortvloeien.



1.3 Historische voorkennis

Dit overzicht is grotendeels gebaseerd op de recente publicatie *Op het Raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*¹.

1.3.1.1 Prehistorie

De oudste sporen op het huidig grondgebied van Brugge dateren uit het einde van de oude steentijd, meer bepaald uit het Allerød (11.950 - 10.760 v.Chr.)². Menselijke aanwezigheid (van het type Federmesser-cultuur) werd o.a. vastgesteld in Steenbrugge en Rijckevælde. Het gaat om een kleine groep jagers-verzamelaars die kortstondig verbleven op deze locaties.

De middensteentijd (ca. 10.000 - 5.000 v.Chr.) wordt gekenmerkt door een opwarming van het klimaat. Jagers-verzamelaars vestigen zich in deze periode op de hogere dekzandruggen, zoals bijvoorbeeld op de helling van de dekzandrug ten noorden van de Assebroekse Meersen en op de rug die de Meersen scheidt³.

De evolutie van jagers-verzamelaars naar sedentaire boeren, die zelf voedsel produceren en dieren domesticeren, vindt plaats rond ca. 5000 v.Chr. In de omgeving van Brugge ontbreken (voorlopig) sporen uit het vroege neolithicum⁴. Vondsten uit deze periode komen voor als residueel materiaal, m.a.w. oudere vondsten in jongere contexten. De gepolijste bijlen die de voorbije decennia op het grondgebied van Brugge aangetroffen zijn, zijn ruim te situeren in de midden of late nieuwe steentijd en het begin van de vroege bronstijd⁵. Bewoningssporen *in situ* werden bijvoorbeeld aangetroffen in Sint-Michiels (Brugge).

Enkele vondsten uit de binnenstad dateren uit het einde van de nieuwe steentijd (ca. 2000 v.Chr.). Een klok beker en een vuursteenafslag werden aangetroffen op de rand van een natuurlijke depressie, opgevuld met veen. Deze situeerde zich ter hoogte van de Willemstraat⁶. Fragmenten van een tweede klok beker werden aangetroffen ter hoogte van de Boeveriepoort⁷. Vermoedelijk leefde de klok bekercultuur in onze streken door tot ca. 1800 v.Chr.

Door de afnemende snelheid van de zeespiegelstijging is de volledige kustvlakte rond ca. 1000 v.Chr. geëvolueerd tot een veenlandschap. Het onderzoek van de voorbije decennia heeft heel wat informatie opgeleverd over de grafcultus uit de bronstijd. Op het grondgebied van Brugge zijn diverse voorbeelden van circulaire grafheuvels gekend. Nederzettingssporen uit deze periode daarentegen komen slechts zeer beperkt voor. Er kan verwezen worden naar sporen, aangetroffen in Sint-Andries (site Refuge en site Kosterijstraat)⁸.

Tijdens de ijzertijd, vanaf ca. 800 v.Chr. wordt de kustvlakte gekenmerkt door erosie en een sterke uitbreiding van het net van getijdengeulen. Zgn. La Tène-aardewerk werd aangetroffen bij werken aan een huizenblok tussen het Biskajerplein, de Wijnzakstraat en het Sint-Jansplein⁹. Gelijkaardig aardewerk werd ook aangetroffen op de eerder vermelde site Refuge.

¹ HILLEWAERT E.A. 2011.

² VAN ACKER 1986, 96.

³ SOERS 1987, 33-35

⁴ HILLEWAERT E.A. 2011, 22.

⁵ HOLLEVOET & HILLEWAERT 1997/1998, 193.

⁶ DE WITTE 1992, 33-45.

⁷ HOLLEVOET E.A. 2011, 26.

⁸ HILLEWAERT 2003, 264.

⁹ HILLEWAERT 1995b. HILLEWAERT 1996.

1.3.1.1.2 Romeinse periode

Gezien de locatie van het projectgebied in de historische binnenstad van Brugge, werd ervoor geopteerd om in dit overzicht enkel de belangrijkste Romeinse vondsten/vindplaatsen in het centrum van de stad te belichten.

Eerst en vooral dient gefocust te worden op het Romeinse wegennet en het verloop hiervan binnen de begrenzing van de binnenstad¹⁰. Het is algemeen bekend dat de Steenstraat een aftakking is van de baan Cassel – Doornik. Deze weg vertrekt vanuit Steenvoorde en loopt over Poperinge en Werken (gem. Kortemark) tot Brugge. Hier sluit de weg ten westen van de Smedenpoort aan op de Zandstraat. Hoe de weg vanaf de Smedenpoort precies verloopt, blijft nog steeds onderwerp van vele discussies¹¹. In elk geval zal de omgeving van de Zilverstraat doorkruist zijn, waarna de weg de huidige Markt dwarsste en verder liep richting Burg. In deze zone moet zich een brug bevonden hebben, die de oversteek over de Reie mogelijk moest maken. Het verdere verloop is opnieuw onduidelijk. Mogelijk liep de weg ter hoogte van de Langestraat verder om het grondgebied Brugge via de Kruispoort te verlaten.

Hoewel de site Fort Lapin zich strikt genomen niet binnen de binnenstad bevindt, wordt het -gezien het belang van de nederzetting- toch kort vermeld¹². Op het einde van de 19^{de} eeuw werden n.a.v. de uitbouw van een nieuwe Brugse haven (het huidige Groot Handelsdok) verschillende Romeinse vondsten aangetroffen. De vele vondsten wijzen erop dat deze uitgestrekte site één van de belangrijkste sites uit de kuststreek was. In de onmiddellijke omgeving van deze site werden in de 19^{de} eeuw ook restanten van Romeinse vaartuigen aangetroffen. Voor meer informatie kan verwezen worden naar *Een nieuwe kijk op de boot van Brugge*, gepubliceerd in *Op het Raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*¹³.

Ook in de binnenstad kwamen reeds op verschillende plaatsen Romeinse sporen aan het licht¹⁴. Wat deze vindplaatsen betreft, is het belangrijk om een onderscheid te maken tussen de locaties waar residueel materiaal of losse vondsten aangetroffen zijn en de locaties waar effectief sporen *in situ* aangetroffen zijn.

Wat de eerste categorie betreft, kan verwezen worden naar de volgende vindplaatsen: de Potterierei, de Snaggaardstraat, 't Zand, Zwijnstraat en Langerei 7¹⁵.

Wat de sites met *in situ* bewaarde sporen betreft, kan vooreerst verwezen worden naar de site Wulpenstraat¹⁶. Deze Romeinse bewoningskern situeert zich vermoedelijk langs dezelfde getijdengeul als de site Fort Lapin, maar dan wel op de andere oever. De geul moet deel uitgemaakt hebben van een netwerk dat de verbinding vormde tussen de Reie en de getijdengeulen die de zee en het achterland verbonden. Het is aan te nemen dat de Reie via deze geul afwaterde in het overstromingsgebied. Vermoedelijk werd deze geul- of één van zijn vertakkingen- ook aangetroffen bij boringen langs de Verversdijk¹⁷.

Ook op de Brugse Burg worden sinds de jaren zestig van vorig eeuw vondsten uit de Romeinse tijd aangetroffen. De meeste vondsten die *in situ* voorkwamen, kwamen aan het licht bij de bouw van de *Holiday Inn Crowne Plaza*¹⁸. De vondsten situeerden zich in de top van een veenlaag, die de opvulling

¹⁰ HOLLEVOET 2011A, 42-45.

¹¹ Mogelijke tracés zijn via de Noordzandstraat en het Sint-Amandstraatje of over de Zuidzandstraat en de Steenstraat (RYCKAERT 1991, 23).

¹² HOLLEVOET, 1991B, 46-50.

¹³ VLIERMAN 2011, 49.

¹⁴ HOLLEVOET 1991B, 51-52

¹⁵ Respectievelijk: JACOBS & VERHAEGHE 1980, 82. HILLEWAERT 1991C. HILLEWAERT 2000A, 161. HILLEWAERT 1991D.

¹⁶ HOLLEVOET 1991B, 52.

¹⁷ HILLEWAERT 2000B, 155.

¹⁸ THOEN 1991, 143-147.



vormde van een natuurlijke depressie. Deze depressie sloot duidelijk aan op de helling van de dekzandrug. Het is dan ook vrij waarschijnlijk dat het vondstmateriaal afkomstig is van een Romeinse nederzetting, die zich situeerde op de top van de dekzandrug.

Ter hoogte van de Zilverstraat werden verschillende sporen *in situ* aangetroffen, ingegraven in het dekzand¹⁹. Deze vondsten uit de 2^{de} en 3^{de} eeuw n. Chr. zijn interessant, rekening houdende met het feit dat de Zilverstraat zich vlakbij het veronderstelde tracé van de Zandstraat situeert. Vermoedelijk strekte de nederzetting zich verder uit in noordelijke richting. Mogelijk moeten de vondsten die aangetroffen zijn aan de overkant van de Zilverstraat, op de locatie van het vroegere cinemacomplex Kennedy, eveneens met deze nederzetting in verband gebracht worden²⁰.

Het voorkomen van Romeinse sporen *in situ* lijkt ten oosten van de Reie beperkter. Hier kan verwezen worden naar de site Garenmarkt. Het aardewerk dat aangetroffen werd in een sterk organische opvullingslaag van een natte depressie, wijst op de aanwezigheid van een nederzetting in de onmiddellijke omgeving. Verdere gegevens m.b.t. deze bewoningskern ontbreken (voorlopig).

1.3.1.1.3 Vroege Middeleeuwen

Tijdens de Merovingische periode bevinden zich op het raakvlak van zandstreek en kustvlakte verscheidene nederzettingen. In de historische binnenstad daarentegen zijn slechts weinig Merovingische vindplaatsen bekend; in vele gevallen gaat het dan nog om sites waar vroegmiddeleeuwse vondsten voorkomen in jongere contexten. Voorbeelden hiervan zijn de site Zwijnstraat en de Burg²¹. Wat de Burg-site betreft, dient wel een mogelijk laat-Merovingisch/vroeg-Karolingisch haardje in de hoek van het Oude Gerechtsgebouw en de Griffie vermeld te worden²². Wat de *in situ* vondsten in de historische stadskern betreft, kan verwezen worden naar de site Sint-Jansstraat²³.

Het gebied, waaruit het latere Brugge zou ontstaan, maakte tijdens de vroege middeleeuwen deel uit van tenminste 2 verschillende administratieve eenheden, nl. de *pagus Flandrensis* en de *pagus Rodanensis*²⁴. Volgens de hypothese van J. Noterdaeme ontstond het latere Brugge op de grens van twee uitgestrekte oerparochies die deel uitmaakten van die administratieve districten, nl. Snellegem (*pagus Flandrensis*) en Sijsele (*pagus Rodanensis*)²⁵. Volgens deze hypothese functioneerde de Reie als grens van beide parochies. De Sint-Salvatorskerk en de O.L.V.-kerk zouden elk aan de uiterste rand van de moederparochie gebouwd zijn, respectievelijk op het grondgebied van de parochie Snellegem en op het gebied van de parochie Sijsele. Deze hypothese verklaarde o.a. de korte afstand t.o.v. de 2 kerken.

De stichting van de O.L.V.-kerk vanuit de moederkerk Sijsele kan bevestigd worden op basis van 11^{de}- en 12^{de}-eeuwse bronnen. Waarschijnlijk werd de O.L.V.-kerk kort na de Sint-Salvatorskerk gebouwd, vermoedelijk nog voor het einde van de 9de eeuw²⁶. De stichting van de Sint-Salvatorskerk vanuit het Merovingische kroondomein van Snellegem is echter allesbehalve zeker²⁷. Vooreerst bestaan hiervoor geen doorslaggevende bewijzen. Bovendien heeft archeologisch onderzoek aangetoond dat de O.L.V.-

¹⁹ DE WITTE 1988, 18-20.

²⁰ HILLEWAERT 2004, ONLINE: <http://www.raakvlak.be/nieuwsbrief.php?itemno=69>

²¹ HILLEWAERT 1991D, Hollevoet 1991.

²² DE WITTE 1988, 26-27.

²³ HILLEWAERT 2000C.

²⁴ HOLLEVOET 2011C, 103.

²⁵ NOTERDAEME 1957. NOTERDAEME & DEKKERS 1955. In de publicatie *Op het raakvlak van twee landschappen* wordt vermeld dat de stichting van de Sint-Salvatorsparochie onlangs door de archivaris van de abdij van Zevenkerken (Sint-Andries) in verband gebracht wordt met de heerlijkheid Ter Straeten (HILLEWAERT E.A. 2011, 112, voetnoot 170).

²⁶ MEIJNS 2011, 138-139.

²⁷ MEIJNS 2011, 139-140.

kerk gesticht werd ten westen van de Reie en niet op de rechteroever van de Reie, zoals algemeen aangenomen werd²⁸. De O.L.V.-kerk werd m.a.w. gesticht op een terrein dat wellicht oorspronkelijk deel uitmaakte van de *pagus Flandrensis*. Dit doet de vraag rijzen of de O.L.V.-kerk gesticht is, na de vereniging van de beide *pagi* en nadat de Reie haar grensfunctie verloren had.

Het voorkomen van twee parochiekerken op korte afstand van mekaar toont in elk geval dat de vroegmiddeleeuwse nederzetting welvarend was. Wat de ruimtelijke en functionele indeling van deze handelsnederzetting betreft, zijn de gegevens vrij beperkt. In elk geval stond de nederzetting via een haven en een getijdengeul rechtstreeks in verbinding met de zee. De naam Brugge zou etymologisch verwant zijn met het Scandinavische '*Bryggia*', wat verwijst naar een aanlegplaats²⁹. De toponiemen Wic en Koetelwic, die voor het eerst voorkomen in 13^{de}-eeuwse documenten, zijn mogelijk met deze haven in verband te brengen. De locatie van deze toponiemen is weliswaar onzeker. In het verleden werd aangenomen dat deze vroegmiddeleeuwse haven zich situeerde in de zone ten westen van de Lange Rei, meer bepaald ter hoogte van het Sint-Gilliskwartier³⁰. Recentelijk wordt het toponiem Koetelwijk eerder gelokaliseerd ter hoogte van de Koningsbrug, die de Koningstraat verbond met de Spiegelrei³¹. Tot de 10^{de} eeuw, en tijdelijk nog in de eerste helft van de 11^{de} eeuw, konden zeeschepen de stad bereiken via de Lange Rei; ze meerden aan ter hoogte van de natuurlijke depressie van de Spiegelrei³². De bewoning geassocieerd met deze aanlegplaats situeerde zich in de zone van de Koningstraat tot het Sint-Jansplein, op een iets hoger gelegen deel net ten zuiden van de depressie. Het gebied ten noorden van de Spiegelrei was drassig en werd omwille van deze reden pas rond 1200 bouwrijp gemaakt.

De handelsnederzetting die geassocieerd dient te worden met de havenactiviteiten, wordt omwille van zijn vorm het 'Groot Vierkant' genoemd. Deze zone wordt begrensd door de Groene Rei en de Sint-Annarei; beide zijn segmenten van de natuurlijke loop van de Reie. Verder vormden ook de Spiegelrei en de Kraanrei de begrenzing van dit vierkant. Vermoedelijk behoort het bouwblok tussen de Steenstraat, Wollestraat, Oude burg en Simon Stevinplein tot deze oude bewoningskern³³.

Het handelscentrum wint aan belang, wanneer de graaf van Vlaanderen rond de Burg een eigen machtscentrum uitbouwt³⁴. N.a.v. de invallen van de Noormannen werd een versterking opgericht, die de lokale bevolking moest beschermen. Wanneer deze versterking precies werd opgericht, is niet helemaal duidelijk. Op het burgplein werden ten noorden van de zandrug een gracht en een eerste wal/ophoging vastgesteld, die mogelijk in verband te brengen zijn met een eerste versterking. De restanten dateren uit het einde van de 9^{de} eeuw³⁵. Mogelijk kwam de versterking reeds onder Boudewijn I (837/840 - 879) tot stand.

1.3.1.1.4 Volle Middeleeuwen

In de historische binnenstad zijn slechts weinig contexten of vindplaatsen uit de volle middeleeuwen gekend. Mogelijk is dit o.a. het gevolg van de stand van het onderzoek. Tot één van de belangrijkste vindplaatsen behoort de Brugse Burg. Boven de hierboven besproken mogelijke restanten van de eerste versterking, werd een aanzienlijk ophogingspakket aangetroffen in associatie met een rij palen.

²⁸ HOLLEVOET 2011C, 103.

²⁹ GYSSELING 1971. DE BRABANDERE 2010.

³⁰ DE SMET 1948. RYCKAERT 1991, 40. RYCKAERT 1972.

³¹ DE MEESTER & SCHOTTE 2002.

³² De havenactiviteiten in en rond de Spiegelrei liepen door tot in de 13^{de}-14^{de} eeuw.

³³ HOLLEVOET 2011C, 104.

³⁴ DHONDT 1957.

³⁵ DE WITTE 1991, 93-98.



Mogelijk gaat het hier om een verbreding van de zandrug, die op deze locatie opmerkelijk smal was. De palen dienden in dit geval wellicht ter bevordering van de stabiliteit. Op basis van dendrochronologie van de palen kon vastgesteld worden dat het ophogingspakket voor 950 tot stand gekomen is³⁶.

Rond de ophoging kwam in de depressie ten noorden van de zandrug een gracht met een breedte van ca. 12m voor.³⁷ Het boogvormige tracé van de gracht kon gevolgd worden vanaf de Hoogstraat, waar ze de zandrug waarschijnlijk doorsneed en aansloot op de Groene Rei. Het westelijke verloop kon slechts beperkt onderzocht worden tot onder het kapittelklooster. Het verdere verloop is onzeker. Mogelijk doorsneed de gracht opnieuw de zandrug en sloot ze aan op de depressie of de Groene Rei. Het is ook niet onmogelijk dat de gracht aansloot op een gracht, die zich tussen de Steenstraat en de Oudburg bevond en op die manier deel uitmaakte van de afbakening van een vroege stadskern.

Bovenop het ophogingspakket werd de Sint-Donaaskerk gebouwd. Het ging om een centraalbouw, meer bepaald een octogoon, omgeven door een ommegang. Ten westen van de ommegang situeerde zich de westbouw³⁸. De opgraving heeft spijtig genoeg geen rechtstreekse gegevens opgeleverd om de eerste kerk te kunnen dateren. Dit geldt eveneens voor het kapittelklooster dat zich ten noorden van de centraalbouw, boven de gedempte burchtgracht, situeerde en volgens de opgravingsgegevens tot een jongere bouwphase dan de kerk behoorde. Op basis van de opgraving kan enkel gesteld worden dat voor en omstreeks 950 belangrijke bouwactiviteiten plaatsvonden op het Burgplein.

Op het Burgplein werd op verschillende locaties ook een veldstenen muur aangesneden, die een min of meer vierkant areaal begrenste. Het zgn. *castrum* situeerde zich rond de oorspronkelijke burchtgracht en rond de kapittelgebouwen. Vermoedelijk maakten ook torens deel uit van deze versterking³⁹.

Verder gegevens over de interne indeling van deze elitaire site ontbreken volledig.

Stadshuizen uit de 10^{de}-11^{de} eeuw, zgn. Stenen, zijn in tegenstelling tot in andere steden, nagenoeg niet meer bewaard in de binnenstad. De vroegste resten van deze elitaire woningen zijn doorgaans te dateren in de 12^{de} eeuw. Andere bewoningssporen uit de volle middeleeuwen, zoals ophogingspakketten, kuilen en grachten, komen wel verspreid in de binnenstad voor. Tot deze periode behoren bijvoorbeeld verschillende ophogingslagen en kuilen, aangetroffen aan de oostzijde van het Simon Stevinplein⁴⁰. Diverse waarnemingen leverden ook gegevens op m.b.t. de zone tussen de Oude Burg en de Steenstraat in deze periode. Uit de waarnemingen kan afgeleid worden dat het gebied ten zuiden van de Oude Burg bij de bedding van de Dijver hoorde en zeker niet bewoond werd in deze periode⁴¹. Verder werden bij rioleringswerken in de Oude Burg verschillende kuilen uit de 11^{de}/12^{de} eeuw vastgesteld, wat aantoont dat het straatracé op deze plaats zeker niet oorspronkelijk is⁴². Tijdens het onderzoek n.a.v. de bouw van het concertgebouw op het Zand werden een laag uit de 9^{de}-11^{de} eeuw en een poel uit de 11^{de} eeuw aangetroffen, die afgedekte werden door een steriel zandpakket, dat mogelijk in verband te brengen is met het uitgraven van de Reie door de zandrug omstreeks 1127-1128⁴³.

Volledigheidshalve dienen ook de site van het Bisschoppelijk Paleis en aan de Zwijnstraat vermeld te worden⁴⁴.

³⁶ DE WITTE, VAN STRYDONCK ET. AL. 2000, 179-182.

³⁷ DE WITTE 1991, p.101

³⁸ DEVLIEGHER 1991.

³⁹ Mogelijk hoorde de veldstenen toren die in 1963 afgebroken werd naast het gouvernementspaleis tot deze versterking (DEVLIEGHER 1991, 84-89).

⁴⁰ HILLEWAERT 1995C.

⁴¹ DE GRUYSE & HILLEWAERT 2006, 54.

⁴² HILLEWAERT 1995D.

⁴³ HILLEWAERT 2000A, 161.

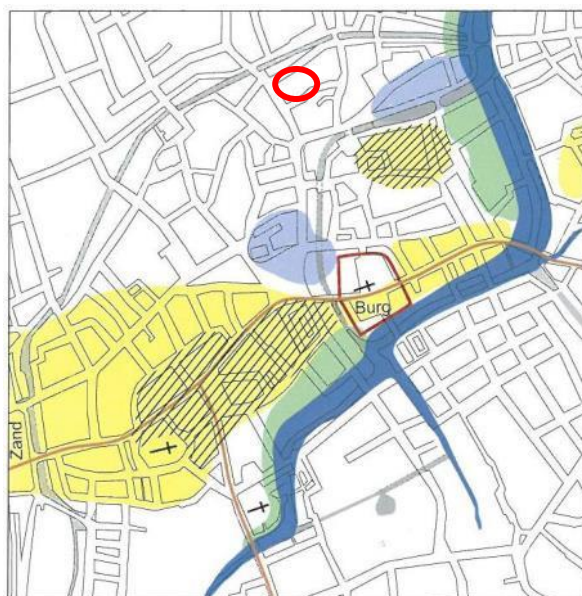
⁴⁴ HILLEWAERT 2000, 158;



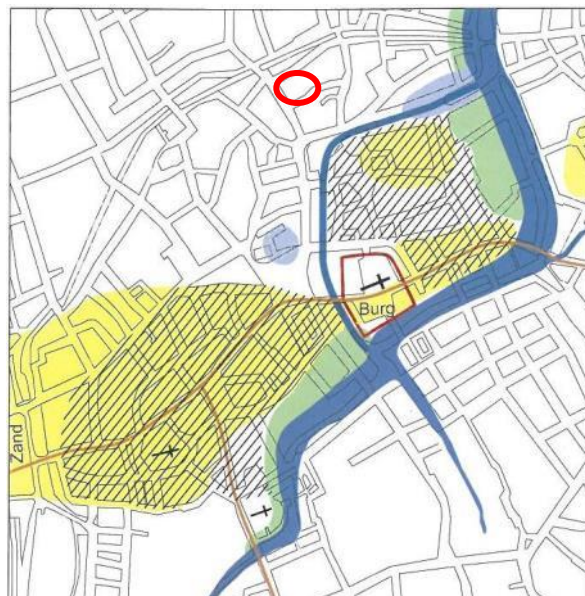
Figuur 3. Reconstructie van het landschap waarin de nederzetting die later Brugge genoemd wordt zal groeien.
Legende: midden blauw: Reie, lichtblauw: depressie, groen: overstromingszone van de Reie, geel: zandrug. Het onderzoeksterrein situeert zich buiten het frame van dit plan (HILLEWAERT E.A. 2011, 119)



Figuur 2. Reconstructiekaart van het Brugse centrum in de eerste helft van de 10^{de} eeuw
Legende: donkerblauw: burchtgracht, midden blauw: Reie, lichtblauw: depressie, groen: over-stromingszone van de Reie, geel: zandrug, oranje: burchtzone, bruin: wegas, arcering: bewoning. Het onderzoeksterrein situeert zich buiten het frame van dit plan (HILLEWAERT E.A. 2011, 145)

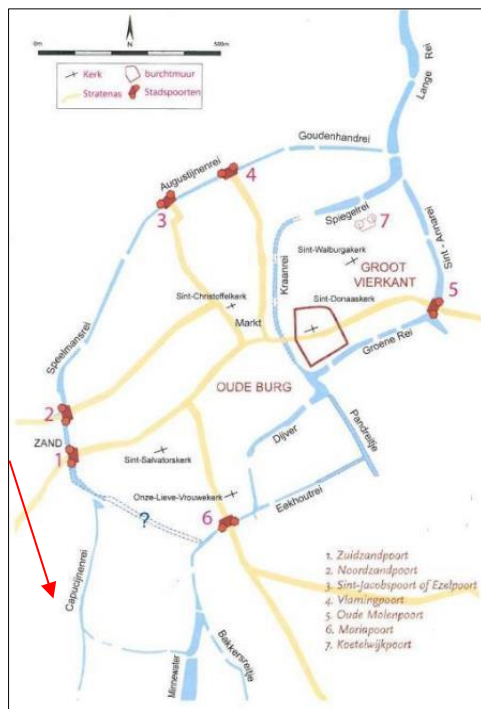


Figuur 4. Reconstructiekaart van het Brugse centrum in de tweede helft van de 10^{de} eeuw
Legende: rood: burchtmuur, midden blauw: Reie, lichtblauw: depressie, groen: overstromingszone van de Reie, geel: zandrug, bruin: wegas, arcering: bewoning. Het onderzoeksterrein situeert zich buiten het frame van dit plan (HILLEWAERT E.A. 2011, 150)



Figuur 5. Reconstructiekaart van het Brugse centrum in de 11^{de} eeuw
Legende: rood: burchtmuur, midden blauw: Reie, lichtblauw: depressie, groen: overstromingszone van de Reie, geel: zandrug, bruin: wegas, arcering: bewoning. Het onderzoeksterrein situeert zich buiten het frame van dit plan (HILLEWAERT E.A. 2011, 151)

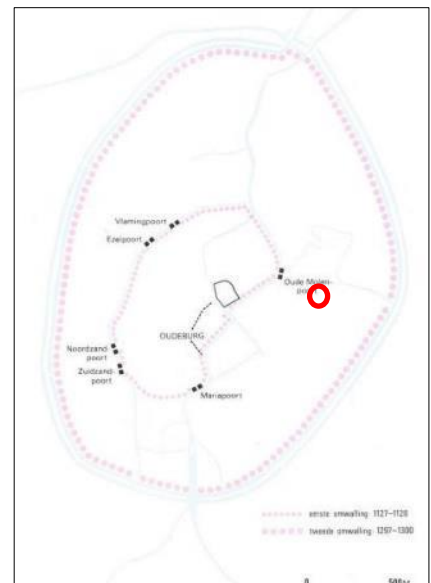
1.3.1.1.5 Het ontstaan van Brugge



In het begin van de 12^{de} eeuw breidde de stad zich verder uit in westelijke richting over de zandrug. Op basis van het huidige stratenpatroon kan afgeleid worden dat de ontwikkeling van de bouwblokken tussen de Markt en het Zand in min of meer concentrische kringen vanuit de Oudeburg gebeurde⁴⁵. Na de moord op Karel de Goede in 1127 werd het toenmalige stadsareaal begrensd door een eerste omwalling, die grotendeels het tracé van de huidige binnenreien volgt. De stad was toegankelijk via zes stadspoorten. De poortstraten vormen belangrijke in-en uitvalswegen en groeien later uit tot commerciële assen. Binnen de omwalling situeerde zich het Groot Vierkant, de kern op de centrale zandrug en de burcht. Het onderzoeksterrein situeert zich buiten deze eerste omwalling

Figuur 6. Reconstructiekaart van het Brugge van Galbert in het begin van de 12^{de} eeuw, met aanduiding van het projectgebied (HILLEWAERT E.A. 2011, 152)

In de tweede helft van de 12^{de} en de 13^{de} eeuw groeit Brugge uit tot een belangrijke handelsmetropool. Brugge geniet faam als het exportcentrum van Vlaams laken. Engels wol wordt ingevoerd en in Brugge verwerkt. De economisch gunstige situatie zorgt voor een demografische groei. Buiten de eerste stadsomwalling ontstaan nieuwe wijken. In 1297 wordt gestart met de bouw van de tweede stadsomwalling. Aanvankelijk bestond deze uit een dubbele gracht, een aarden wal met houten palissade en negen stenen poorten. Het omwalde gebied correspondeert met het stadsareaal binnen de huidige vesten. De bestuurlijke indeling wordt aangepast. De Markt vormt het centrale punt met de poortstraten en waterlopen als scheidslijnen tussen de verschillende wijken.⁴⁶



Figuur 7. Situering van de eerste en tweede stadsomwalling van Brugge, met aanduiding van het projectgebied (RYCKAERT 1991, 63.)

⁴⁵ RYCKAERT 1991, 64.

⁴⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Brugge - oudste kern, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121224> (geraadpleegd op 15 september 2016)

1.3.1.2 Cartografische bronnen

Het gebouw dat zich situeert binnen het plangebied geldt als beschermd monument uit het derde kwart van de 16^e eeuw. Oorspronkelijk bestond het gebouw uit twee panden, m.n. een breedhuis en diephuis. De kaart van Marcus Gerards heeft bebouwing weer langsheen de straatzijde met achterliggende tuinpercelen. Mogelijk behoort deze bebouwing langsheen de Ganzenstraat toe tot volders, blekers en hoveniers. Nabij het plangebied situeert zich het Dominicanenklooster (1233-1796).



Figuur 8. Projectgebied bij benadering weergegeven op het plan van Marcus Gerards, 1562 (bron: Kaartenhuis Brugge).

De Sanderuskaart toont een gelijkaardig beeld van bebouwing langsheen de straatzijde met achterliggende tuinpercelen. Mogelijk situeert zich ter hoogte van het achterliggende perceel een bijgebouw. Ook de kaart van De Wit geeft dit beeld weer. Precies ten noorden van het onderzoeksterrein loopt het Vuldersreitje. De locatie van deze gracht aan de oostzijde van de Ganzenstraat is nog duidelijk waarneembaar op de Ferrariskaart en de Popпкаart. De gracht verbindt het Jacobinessenklooster met de stadsgracht.

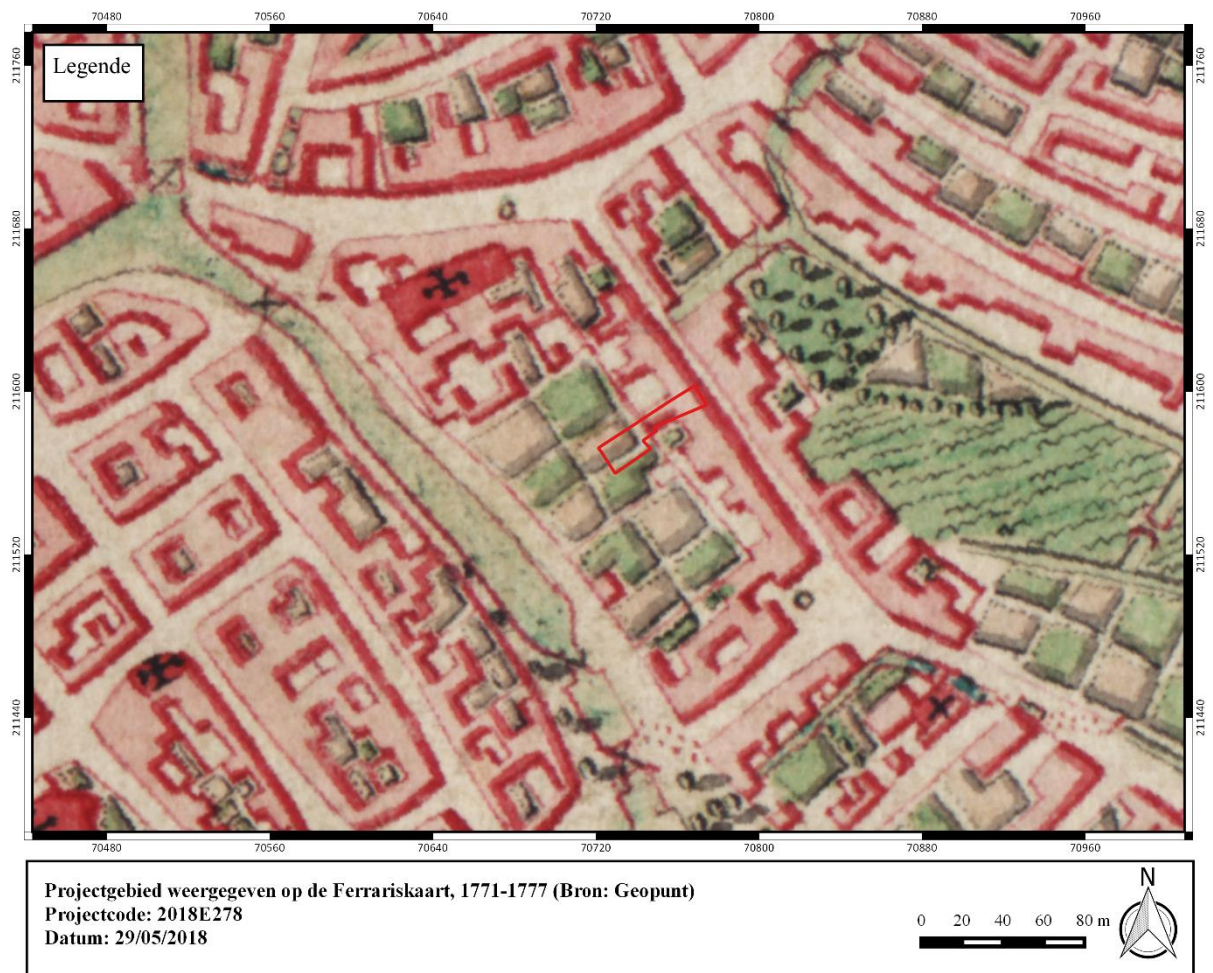


Figuur 9. Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart, 1641 (Bron: Kaartenhuis Brugge).



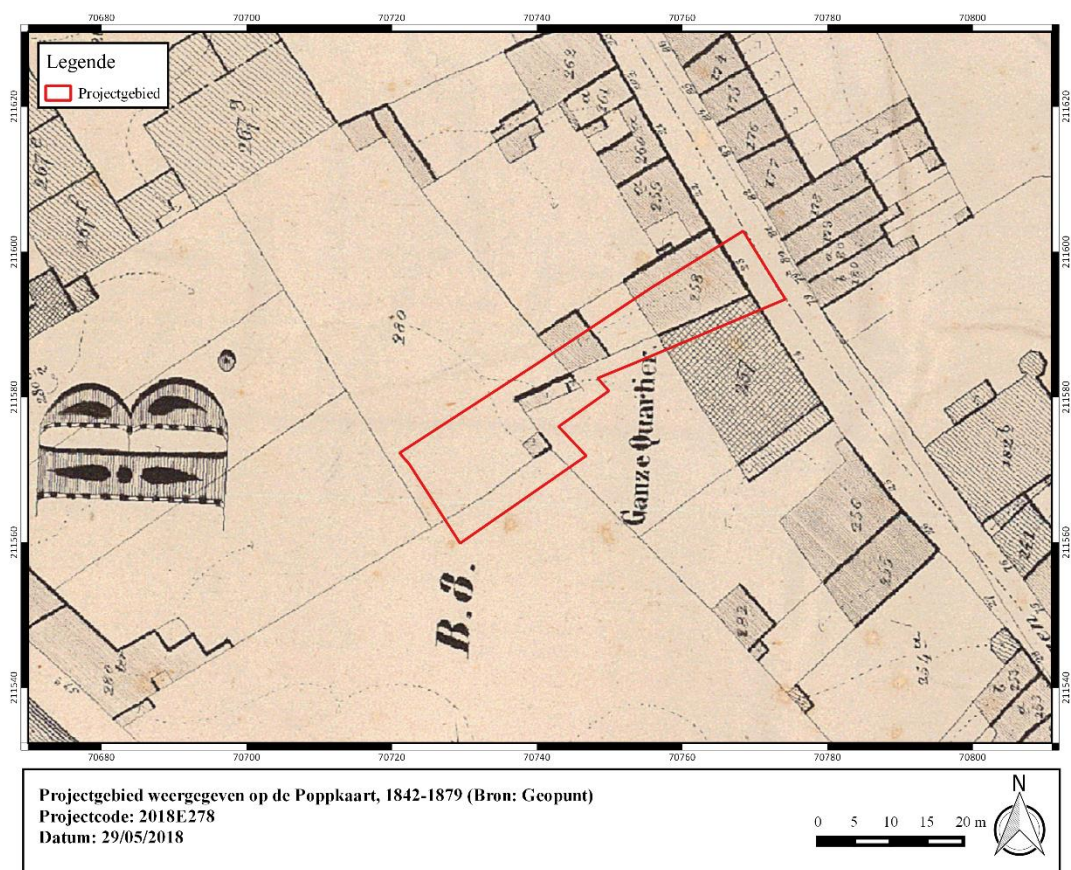
Figuur 10. Projectgebied bij benadering weergegeven op de kaart van De Wit, 1709 (Bron: Kaartenhuis Brugge).

In 1751 wordt ten westen van de onderzoekzone de coupure uitgegraven en dienen enkele huizen en bijgebouwen van het Dominicanenklooster onteigend te worden. De vaart wordt aangelegd om schepen via de stad naar de Gentse Vaart te leiden.

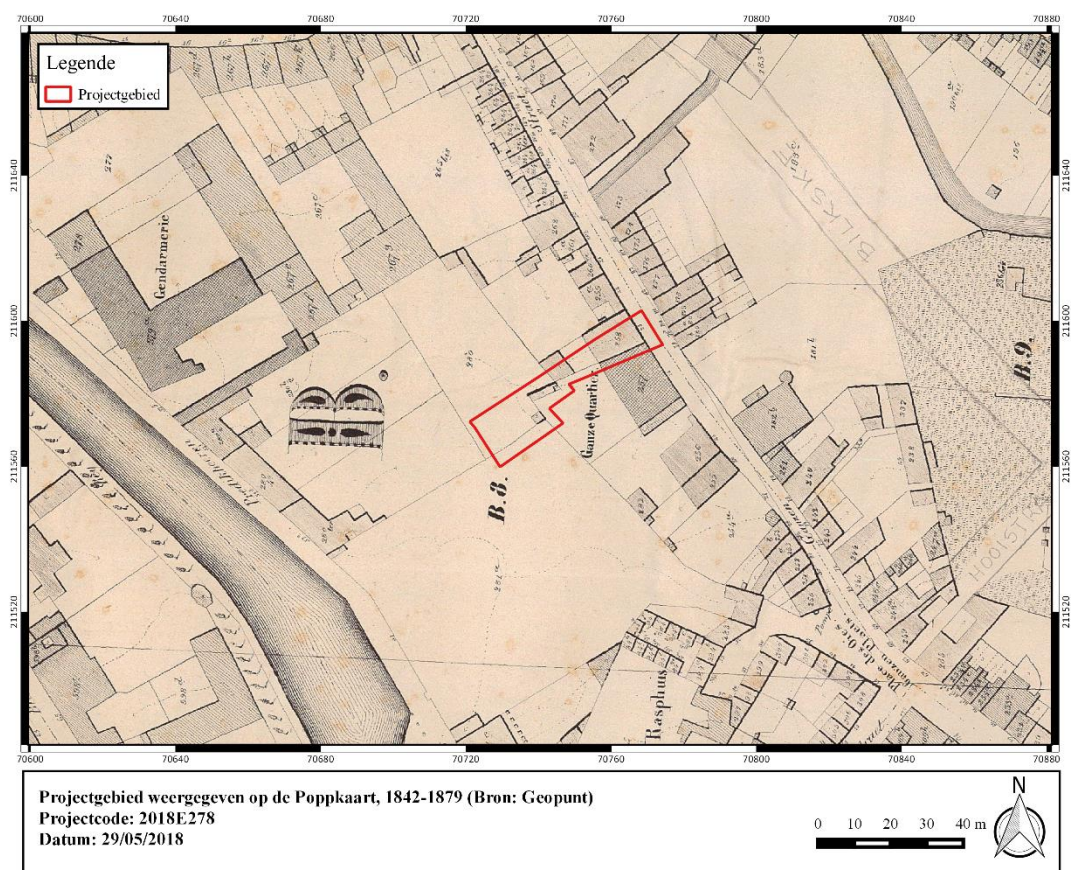


Figuur 11. Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

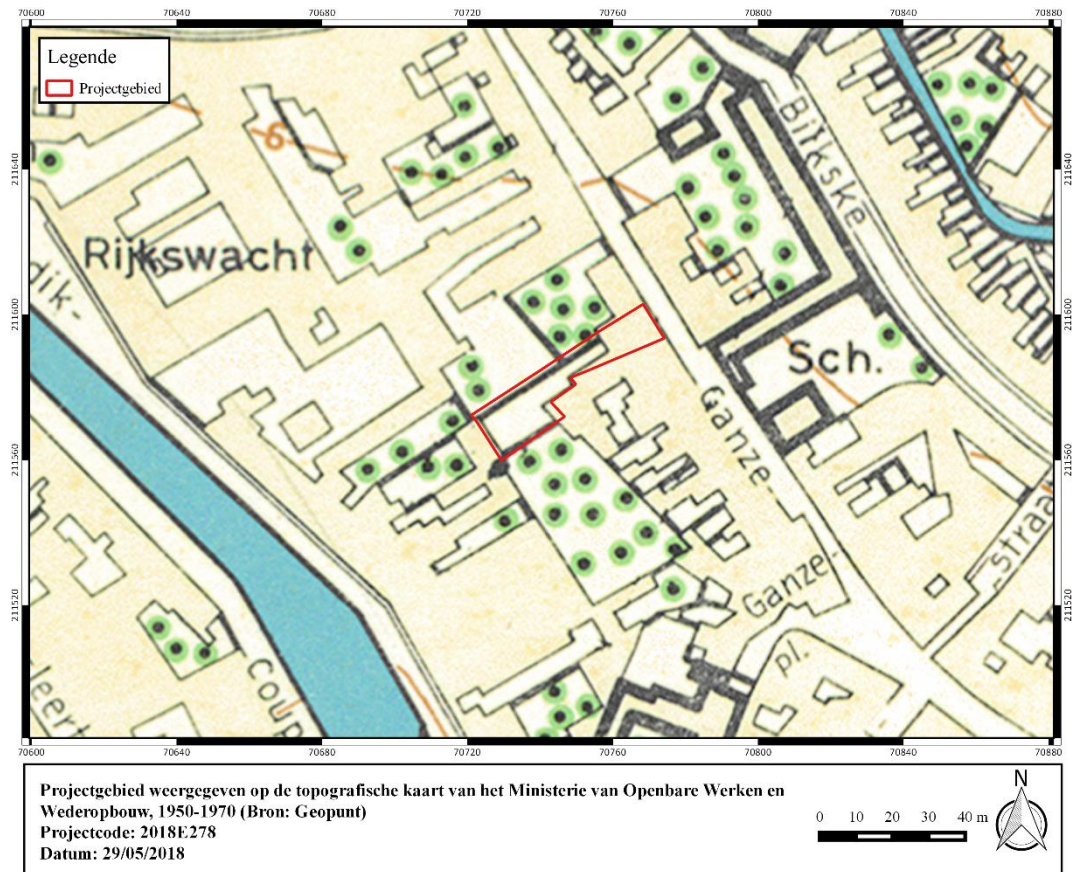
De Poppkaart geeft bebouwing weer langsheen de Ganzenstraat en bebouwing centraal binnen het plangebied. De westelijke zone van het terrein is niet bebouwd. De bebouwing centraal binnen de onderzoekzone is op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw verdwenen.



Figuur 12. Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

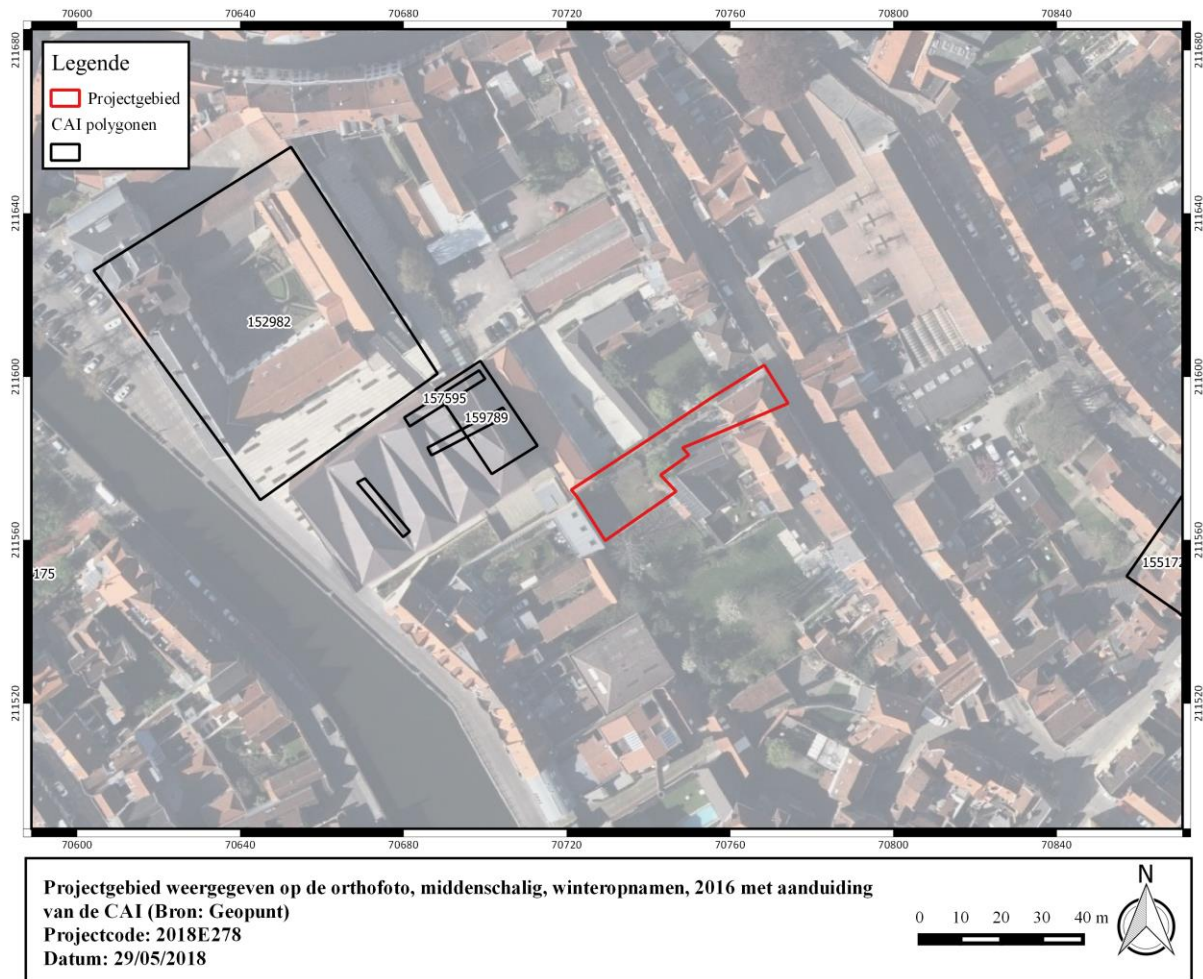


Figuur 13. Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).



Figuur 14. Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt).

1.4 Archeologische voorkennis



Figuur 15. Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).

CAI 152982

Opgraving (1993); NK: 15 meter

Late middeleeuwen: kerk - bij de fundering van de westgevel van de kerk: 11-tal geheel of gedeeltelijk bewaarde bakstenen grafkelders (sommige met grafschilderingen), te dateren tussen de 14de en de 17de-18de eeuw

Bron: De Witte, H. 1995: Het Dominicanenklooster te Brugge, *Archaeologia Mediaevalis* 18.1, 23-24.

CAI 157595

Mechanische prospectie; Opgraving (2010); NK: 15 meter

Late middeleeuwen: restanten Dominicanenklooster – gracht met opvulling 15^e eeuw – bakstenen waterput

Nieuwe tijd: een vloer en keldermuren

Bron: Decraemer, S., Hillewaert, B., Huyghe, J. & Van Besien, E. 2011: Raakvlak Jaarverslag 2010, onuitgegeven rapport, p.31-34.

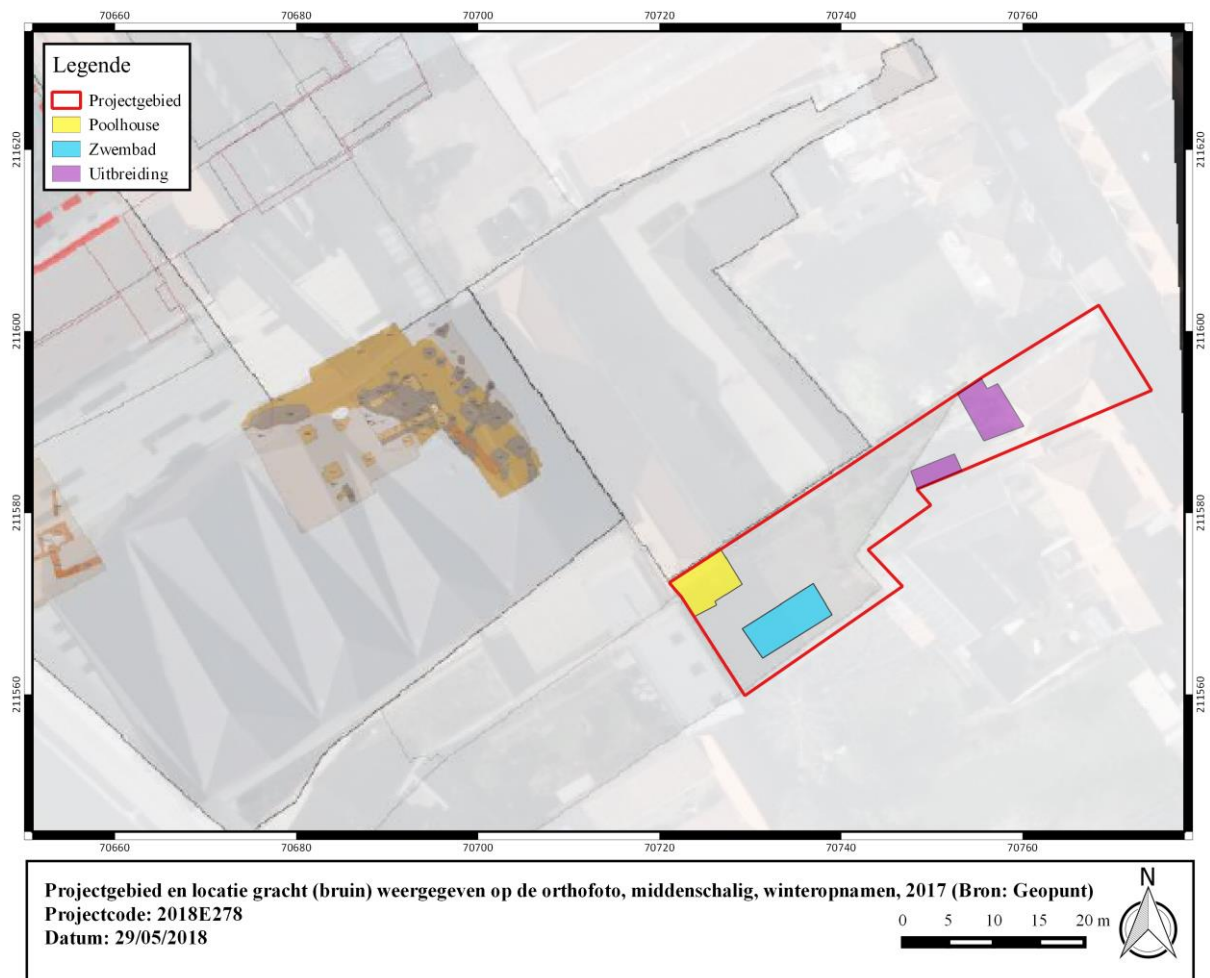
CAI 159789:

Opgraving ; Hillewaert, B. & Verwerft, D.; NK:

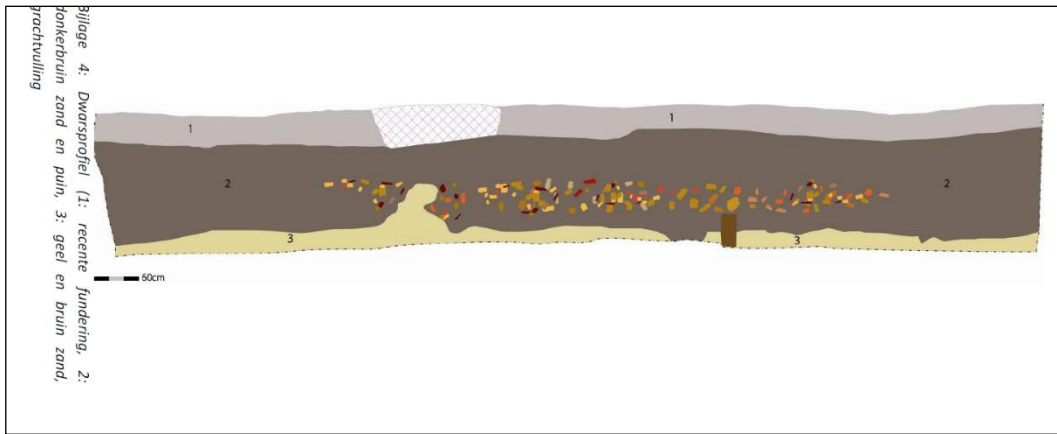
Late middeleeuwen: Tijdens het archeologisch onderzoek dat Raakvlak langs de Predikherenrei 3-4 uitvoerde, werden funderingsresten van het klooster aangetroffen die te dateren zijn in de 13^{de}-14^{de} eeuw. Deze sporen situeren zich op nauwelijks 36m ten noorden van de noordwestelijke hoek van het huidige onderzoeksgebied.

De funderingsresten zijn -ter hoogte van het onderzoeksgebied Predikherenrei 3-4- aangelegd op een imposante gracht met een breedte van 7 à 8m en een diepte van 3,5m. Het vullingspakket bestaat uit een vrijwel steriel zandpakket. Enkel uit de bovenste pakketten kon aardewerk uit de 13^{de} eeuw gerecupereerd worden; het lijkt er dan ook op dat de gracht in deze periode snel gedempt werd. De functie van de gracht blijft onduidelijk. Vermoedelijk is er een verband met het Vuldersreitje, een natuurlijke beek die de Ganzenstraat kruist. De demping van de aangesneden gracht is mogelijk te kaderen binnen de bouw van het Dominicanenklooster.

Op basis van Figuur 17 kan gesteld worden dat de grachtvulling werd aangetroffen op een diepte van ca. 1,50 meter onder het maaiveld.



Figuur 16. Projectgebied en locatie gracht (bruin) weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt, HILLEWAERT & VERWERFT 2011, bijlage 1, pg. 38).



Figuur 17. Doorsnede aangetroffen sporen (HILLEWAERT & VERWERFT, bijlage 4, pg. 40).

1.5 Onderzoeksopdracht

1.5.1 Vraagstelling

Volgende onderzoeksvragen dienen minimaal beantwoord te worden:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten? Invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.5.2 Randvoorwaarden

Omdat er aanvankelijk geen rekening gehouden was met de lagere ligging van het maaiveld achteraan in de tuin werd de max. uitgraafdiepte bij aanvang van de archeologische werfbegeleiding verschoven van 1,7m naar 1,4m.

1.5.3 Geplande werken

1.5.3.1.1 Bestaande toestand

Op heden is ca. 183 m² van het terrein bebouwd. De bebouwing concentreert zich in het oostelijk deel van het plangebied. Precies ten westen van de rijwoning met huisnummer 32 situeert zich verharding. Het overige deel van het projectgebied is in gebruik als tuin met verspreide vegetatie.



Figuur 18. Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.5.3.1.2 Ontworpen toestand

Totale oppervlakte van het perceel: ca. 613 m²

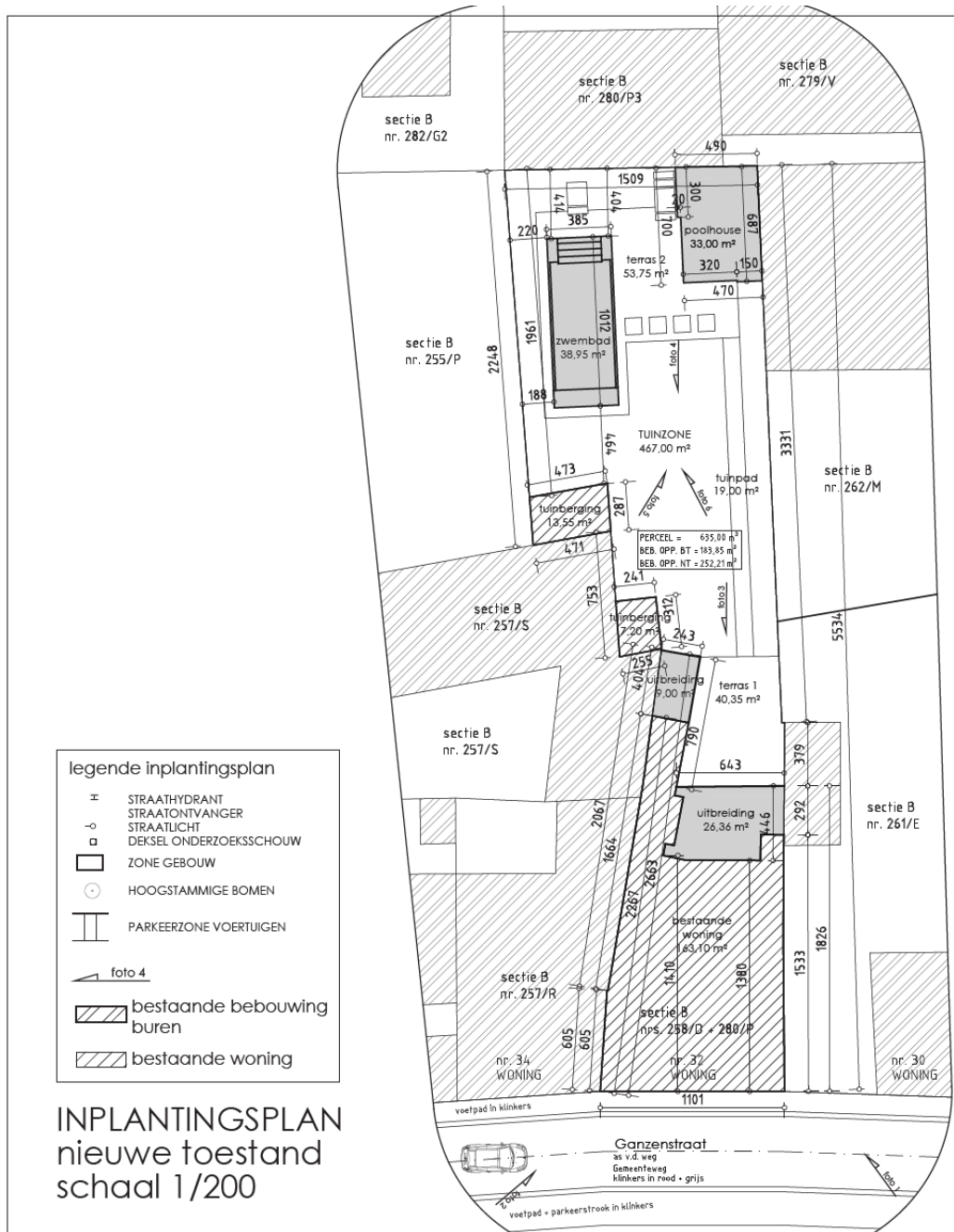
De opdrachtgever plant de uitbreiding van een bestaande woning (ca. 35 m²), de aanleg van een zwembad (ca. 39 m² ; 10 meter op 3,85 meter) en de aanleg van een poolhouse (ca. 33 m²).

De gecombineerde oppervlakte van de bodemingrepen bedraagt dus 107 m².

De aanleg van de poolhouse en de uitbreiding van het bestaand gebouwenbestand gebeurt door middel van sleuffunderingen tot de vorstvrije rand (ca. 70 cm-mv), de gebouwen zullen niet onderkelderd zijn. Voor het zwembad wordt een uitgraving voorzien tot ca. 1, 70 meter onder het maaiveld.

Overigens plant de opdrachtgever de aanleg van paadjes, tuinzone en twee terrassen. De bodemingreep die hiervoor wordt voorzien bedraagt niet meer dan 20 cm-mv.

De bestaande woning blijft behouden.



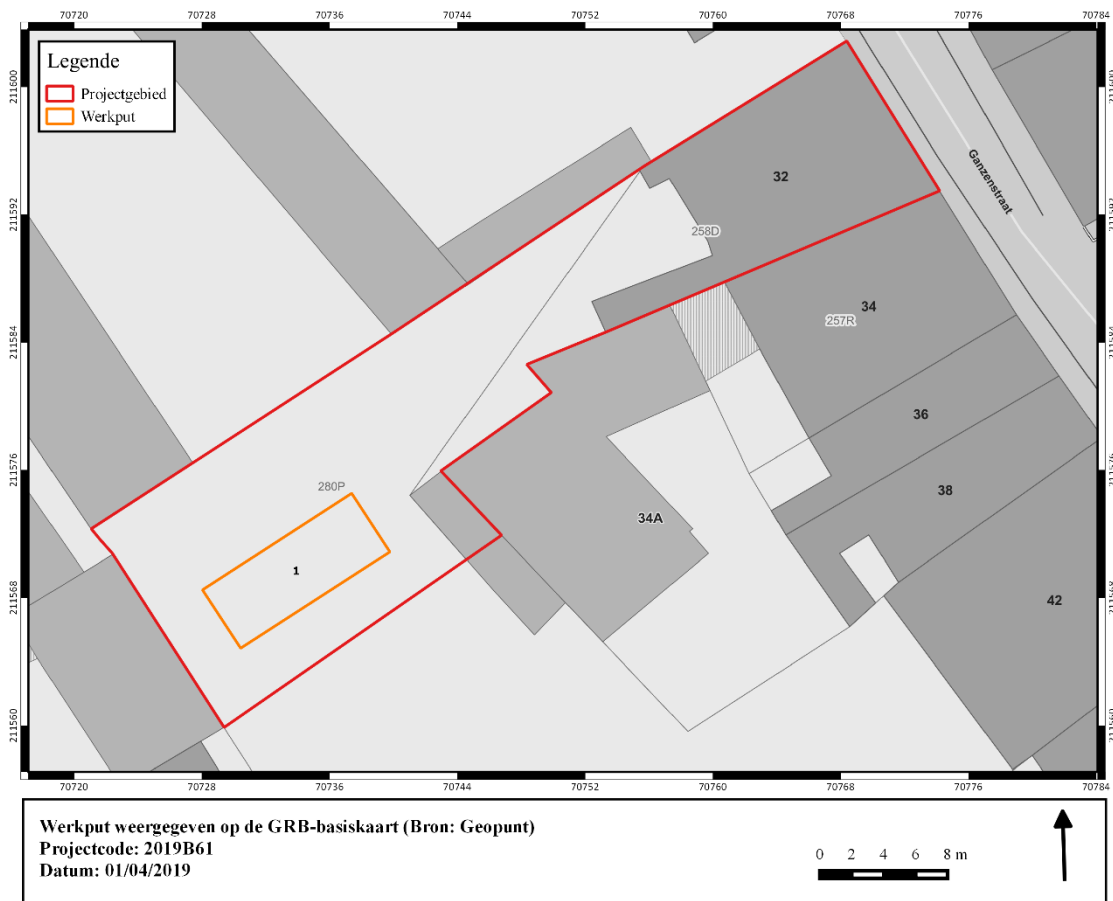
Figuur 19. Inplantingsplan nieuwe toestand (bron: opdrachtgever).

1.6 Werkwijze en strategie

1.6.1 Motivering onderzoeksstrategie

Het archeologisch onderzoek werd uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, zoals opgesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

De opgraving werd uitgevoerd binnen 1 werkput; deze had een totale oppervlakte van 39m² (Figuur 20).



Figuur 20. Locatie werkput

Het archeologisch vlak werd onder begeleiding van de veldwerkleider machinaal aangelegd door een kraan op rupsbanden met een tandeloze bak met. Het eerste opgravingsvlak is steeds aangelegd op de top van de bakstenen resten of op het eerste sporenniveau. De aanleg van het archeologisch vlak gebeurde laagsgewijs zodat eventuele sporen die op een hoger niveau zichtbaar zijn, herkend konden worden. Na de aanleg van een sporenvlak, werden alle sporen ingekrast, genummerd en zijn de vlakken en sporen gefotografeerd. Vervolgens zijn de sporen ingemeten en gedetailleerd beschreven (spoornummer, vorm, soort, kleur, samenstelling,...) met behulp van de *robotic Total Station* (rTS). Indien recente verstoringen waargenomen zijn zonder enige archeologische betekenis of vondstmateriaal, zijn deze gegroepeerd onder één spoornummer (S999). Muren in baksteen of natuursteen evenals vloerniveaus werden beschreven aan de hand van analoge spoorformulieren. Aan alle sporen is een hoogtemeting gekoppeld.

Om een inzicht te krijgen in de stratigrafie van de site werden in totaal 15 profielen geregistreerd. Deze werden steeds zo veel mogelijk gelinkt aan de opgravingsvlakken. De stratigrafische eenheden werden zoveel mogelijk onderzocht op de aanwezigheid van vondstmateriaal om een chronologisch inzicht in de site te krijgen. In functie van natuurwetenschappelijk onderzoek werden in totaal 49 stalen genomen (cfr. 2.3.2.). Uit sporen met een gunstige conditie en/of gerelateerd tot structuren, zijn botanische en houtskoolmonsters genomen voor archeobotanisch onderzoek en ¹⁴C- datering. Tijdens de verwerking werden de digitale data tot grondplannen verwerkt en werden de analoge tekeningen gedigitaliseerd. Het ingezamelde aardewerk werd gedetermineerd door K. De Groot (Agentschap Onroerend Erfgoed); een selectie van diagnostische fragmenten werd getekend. Alle verzamelde data werden uiteindelijk verwerkt tot een basisrapport.

1.6.2 Gebruikt materiaal

De sleuven werden in aanwezigheid van de erkend archeoloog aangelegd met een minikraan met een tandenloze graafbak. De werkput en de archeologische sporen en structuren werden digitaal ingemeten met een RTS (Robotic Total Station), op basis van vaste punten uitgezet door een landmeter-expert. Telkens werden zowel de X, Y als de Z -waarden bepaald. De foto's werden genomen met een Nikon COOLPIX AW120.

1.6.3 Beschrijving en motivering eventuele afwijkende methodiek en bijstellingen van de oorspronkelijke strategie

Cfr. 1.5.2

1.6.4 Inbreng specialisten

De naam van alle personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering;

/

1.6.5 Algemene wetenschappelijke advisering

/

2 Assessmentrapport

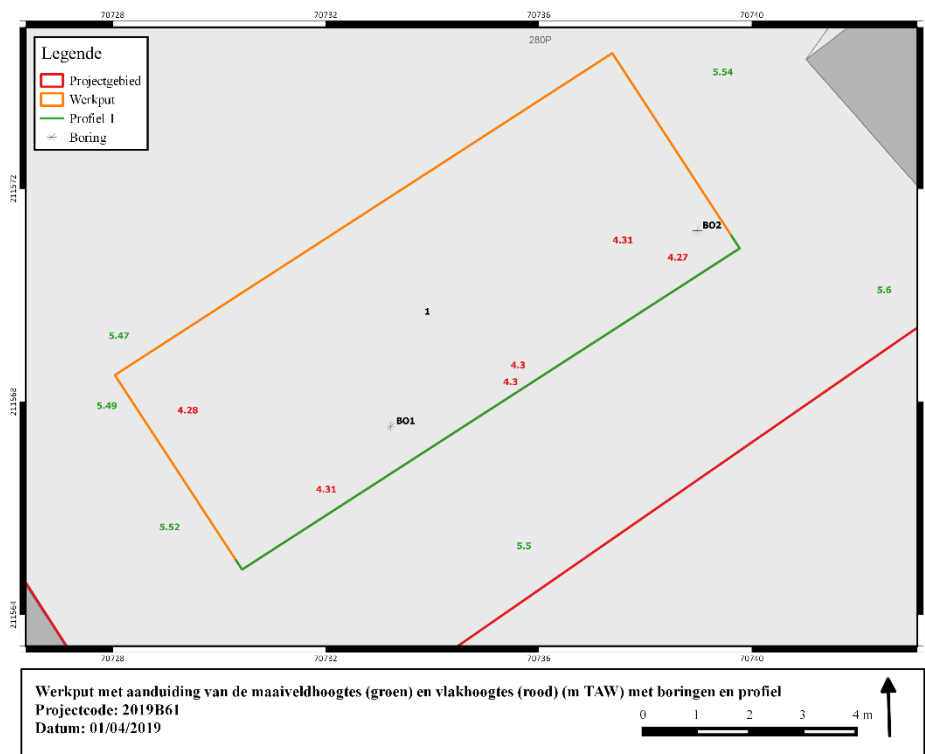
2.1 Beschrijving en motivering van de methoden, technieken en criteria

D.m.v. een werfbegeleiding werd getracht om de bewoningsgeschiedenis van het onderzoeksgebied te reconstrueren. De interpretatie van de aangetroffen sporen en structuren is gebaseerd op de beschrijving, gekoppeld aan de algemene bodemopbouw en de datering van de vondsten.

2.2 Assessment van de sporen

2.2.1 Algemene bodemopbouw

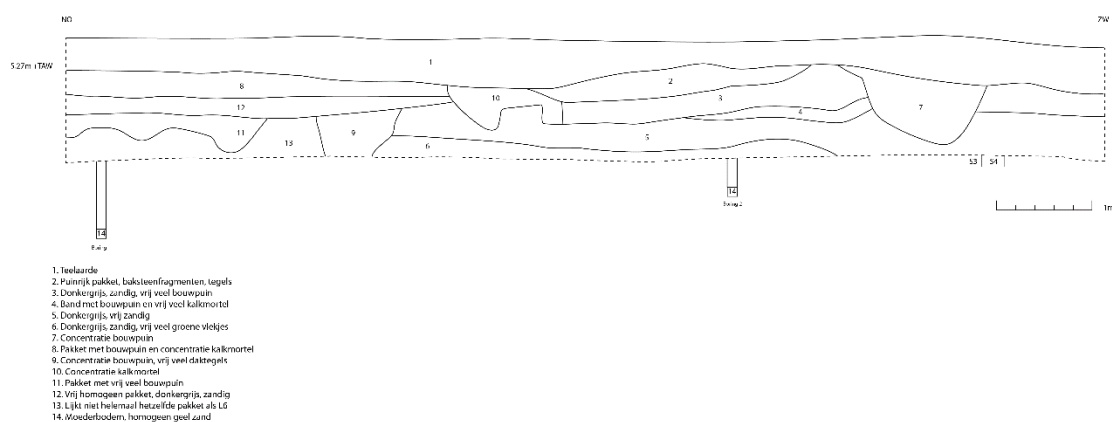
De bodemopbouw werd geregistreerd aan de hand van 1 NO-ZW georiënteerd profiel, aangevuld aan de hand van 2 handmatige boringen.



Figuur 21. Werkput met aanduiding van de maaiveldhoogtes, vlakhoogtes, boringen en profiel. De vlakhoogtes corresponderen met de max. uitgraafdiepte.



Figuur 22. Overzichtsfoto Profiel 1.



Figuur 23. P1

In Boring 1 (4,28m TAW) werd geboord tot op 40cm onder de max. uitgraafdiepte. Hier werd homogeen, geel zand vastgesteld vanaf 15cm onder de max. uitgraafdiepte. Tijdens de werfbegeleiding werd dit geel zand op 4,13m TAW geïnterpreteerd als natuurlijke bodem.

In Boring 2 (4,29m TAW) werd geboord tot op 74cm onder de max. uitgraafdiepte. Hier werd homogeen, geel zand vastgesteld vanaf 66cm onder de max. uitgraafdiepte. Tijdens de werfbegeleiding werd dit geel zand op 3,63m TAW, op 1,96m –Mv, geïnterpreteerd als natuurlijke bodem.

Deze vaststelling ligt in de lijn van de waarnemingen die tijdens het archeologisch onderzoek langs de Predikherenrei gedaan kon worden. De natuurlijke bodem werd op die locatie aangesneden op ca. 2m onder straatniveau. Er zijn geen aanwijzingen dat het zand op de locatie Ganzenstraat 32 in verband te brengen is met de imposante gracht, opgevuld met steriel zand, die tijdens het onderzoek van de Predikherenrei aangesneden werd.

2.2.2 Archeologische resultaten

2.2.2.1 Sporen

2.2.2.1.1 Algemeen

Voor het allesporenplan kan verwezen worden naar bijlage 1.

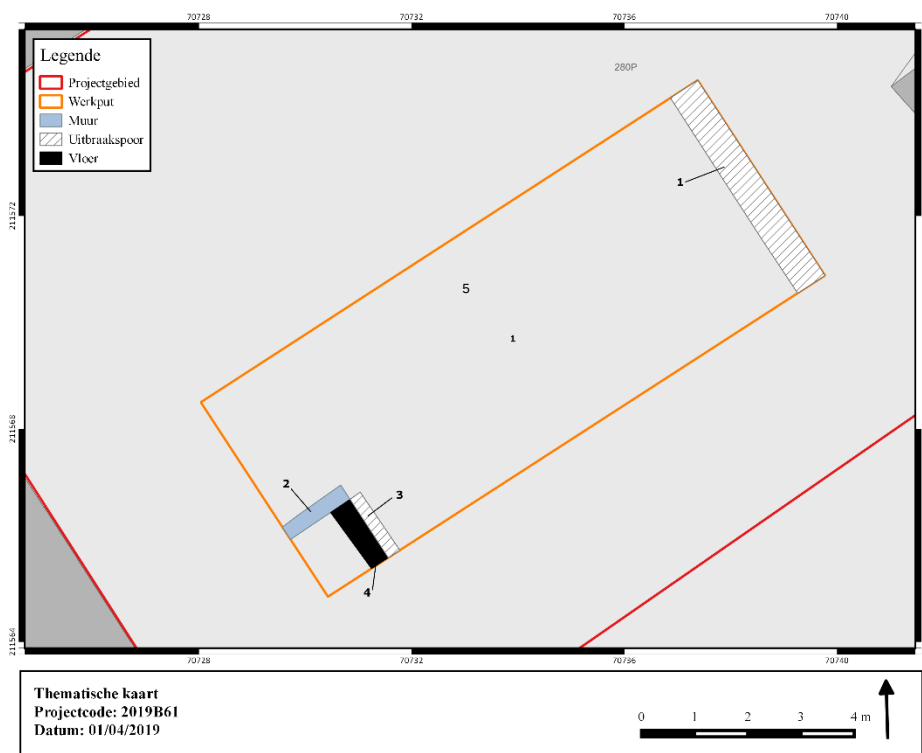
Tijdens het uitgevoerde archeologische onderzoek werden weinig tot geen relevante sporen aangetroffen. Voor een gedetailleerd overzicht kan verwezen worden naar Tabel 2. Recente verstoringen werden geregistreerd onder de code 999.

Tabel 2. Overzicht van de aangetroffen sporen

Aard	Aantal
Muur	1
Muuruitbraak	1
Uitbraakspoor	1
Vloer	1

2.2.2.1.2 Bakstenen putconstructie

Uitzondering vormt de putstructuur in de noordwestelijke hoek van de werkput. Deze structuur kwam aan het licht ter hoogte van de max. uitgraafdiepte. De structuur kon slechts beperkt geregistreerd worden binnen de grenzen van de werkput.



Figuur 24. Thematische kaart

De noordelijke zijde (S2) bestaat uit een halfsteense muur, opgebouwd uit recuperatiemateriaal. De bovenkant van deze muur situeerde zich op 116cm –mv. Volgende baksteenformaten werden geregistreerd: 27/28cm; 15x7,5cm; 15x6cm; 14x6,5cm. De bakstenen zijn vervat in beige kalkmortel. De oostelijke muur is enkel nog bewaard in de vorm van een uitbraakspoor (S3). Lokaal -tegen uitbraakspoor S2- kon 1 rij tegels vastgesteld worden (S4). Het gaat om natuurstenen tegels van sterk variërend formaat (36,5x21cm; 91x30cm).

Ter hoogte van de noordoostelijke hoek van de structuur werd een kleine sondering uitgevoerd (25x25cm). Tijdens deze sondering konden minstens 3 baksteenlagen vastgesteld worden.



Figuur 25. Overzichtsfoto putstructuur

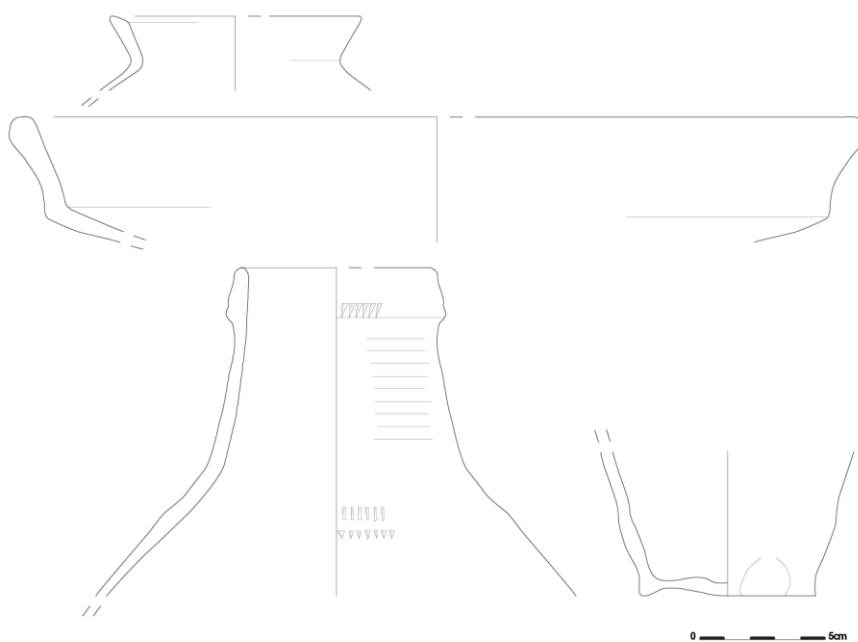
2.2.2.2 Vondsten

- Het gros van het vondstmateriaal werd ingezameld tijdens het machinaal afgraven van de bovenste pakketten.
 - V1, V2, V3, V6, V14: eind 19^{de} – (1^{ste} helft) 20^{ste} eeuw tot 20cm boven max. uitgraafdiepte. Het gaat om porselein, faiënce, (industriële) wit en rood aardewerk.
 - V7: de bovenlaag bevat tevens een fragment van een Delftse tegel uit de late 18^{de} eeuw.
- De pakketten ter hoogte van de max. uitgraafdiepte bevatten, met uitzondering van context S5 (zie verder) aardewerk uit de 15^{de}/begin 16^{de} eeuw (V17).
- Op het niveau van de max. uitgraafdiepte werd lokaal een aardewerkconcentratie vastgesteld (S5, V9). T.g.v. een technisch defect werd de contour van de concentratie niet ingemeten. Het spoornummer werd wel aangevuld op het sporenplan. Het ensemble bestaat uit 16 aardewerkfragmenten, te dateren in de 14^{de}/15^{de} eeuw. Eén fragment, een randfragment van een zalfpot in rood aardewerk, is te dateren in de 15^{de}/16^{de} eeuw.

Tabel 3. Aardewerkvondsten uit S5

VONDSTN	PUTN	VLAKN	SPOORN	VULLINGN	VERZAMI	INHOU	AANT	GEWIC	ARTEFACTY	SOOR	SPLITS.OPMERKIN	VONDST.OPMERKIN	PERIODE
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	12,00	ROOD	Zalfpot?	Randfragment met strooiglazuur, lokaal geproduceerd		15-16de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	108,00	ROOD	Teil	Randfragment met loodglazuur, lokaal geproduceerd		14de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	190,00	ROOD	Vetvang er	Randfragment met oor, loodglazuur, lokaal geproduceerd		14de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	95,00	GRS	Kan	Bodemfragment met standing, lokaal geproduceerd		14-15de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	4	192,00	STG	Kruik	MAI 1, 1 randfragment en 3 wandfragmenten, radstempel, ijzerrijke englobe, Langerwehe		14de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	304,00	STG	Kruik	Bodemfragment met spaarzame loodglazuur, Rijnland		15de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	7	159,00	STG	Kan	MAI 2, 2 bodemfragmenten en 2 wandfragmenten, dik zoutglazuur		15de eeuw

VNR 9



Figuur 26. Selectie aardewerkvormen uit S5

- Slechts enkele fragmenten konden stratigrafisch ingezameld worden.
 - Uit P1/L3 kon 1 fragment porselein gerecupereerd worden, te dateren eind 19^{de}/begin 20^{ste} eeuw (V18). Deze datering sluit aan bij de vondsten, aangetroffen tijdens de machinale aanleg van het vlak.
 - Uit P1/L6 konden 4 fragmenten steengoed gerecupereerd worden, te dateren 15^{de}/begin 16^{de} eeuw (V12 en V15). Ook deze vondsten sluiten aan bij de vondsten, aangetroffen op het niveau van de max. uitgraafdiepte.
- Op de storthoop werd een rand in Langerwehe steengoed met ijzerengobe aangetroffen, te dateren in de 14^{de} eeuw (V16). Het fragment is voorzien van een radstempelversiering. Vermoedelijk is dit fragment afkomstig van het niveau van de max. uitgraafdiepte.

2.2.2.3 Stalen

Er werden geen stalen genomen in functie van natuurwetenschappelijk onderzoek.



2.3 Assessment van de vondsten

Op het terrein werden in totaal 18 vondstnummers uitgeschreven. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende aantallen per vondstcategorie.

Code	Categorie	Aantal
AW	Aardewerk	11
GLS	Glas	2
KER	Keramiek	1
MXX	Metaal	9

Tabel 4. Overzicht en aantallen van de verschillende vondstcategorieën.

2.3.1 Vondsten

Voor de volledige vondstenlijst kan verwezen worden naar bijlage 3.

2.3.1.1.1 Aardewerk

Het aardewerk is handmatig ingezameld, hetzij tijdens de aanleg van het vlak hetzij tijdens de registratie van het profiel. De opgraving leverde in totaal 48 aardewerkfragmenten (2,733 kg) op.

Het aardewerk werd gedetermineerd door D. Herremans (Goed in Erfgoed). De beschrijving gebeurde op detailniveau, per stratigrafische context. Per vondstnummer werd een eerste indeling gemaakt op basis van het soort aardewerk (grijs, rood, steengoed, hoogversierd aardewerk etc.). Vervolgens werd per aardewerksoort het totaal aantal scherven geteld alsook het aantal rand-, wand- of bodemfragmenten. Daarnaast werd ook telkens het minimum aantal individuen (=MAI) bepaald en indien mogelijk toegewezen aan een bepaald vormtype (kogelpot, pan, kom...). Tenslotte werden belangrijke kenmerken genoteerd (aanwezigheid van versiering, roetaanslag...) en werd een datering toegevoegd. Van diagnostische stukken werd een tekening gemaakt.

Tabel 5. Overzicht van de aardewerkvondsten

VONDSTNR	PUTNR	VLAKNR	SPOORN	VULLINGNR	VERZAMEL	INHOUD	AANTAL	GEWICHT	ARTEFACTTYPE	SOORT	SPLITS.OPMERKING	VONDST.OPMERKING	PERIODE
1	1	1		1	TROF	AWG	1	243,00	INDUSWIT	Fles	Bodemfragment met bruine leemengobe, Rijnland	LV,mv	19-20de eeuw
1	1	1		1	TROF	AWG	2	81,00	INDUSWIT	Fles	MAI 1, Bodemfragment en wandfragment	LV,mv	20ste eeuw
2	1	1	5000	1	TROF	AWG	3	59,00	INDUSWIT	Bord	MAI 1, randfragmenten, tinglazuur	Bovenste hum pakket net onder mv zone 1	einde 19de - begin 20ste eeuw
2	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	31,00	INDUSWIT	Vaas of zalfpot	Randfragment	Bovenste hum pakket net onder mv zone 1	einde 19de - begin 20ste eeuw
2	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	11,00	PORSELEI	Bord	Wandfragment	Bovenste hum pakket net onder mv zone 1	einde 19de - begin 20ste eeuw
3	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	19,00	PORSELEI	Kan	Randfragment met loodglazuur, Europees porselein (Duitsland/Frankrijk)	Zone 1, 0-90cm - mv	einde 19de - begin 20ste eeuw
6	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	142,00	ROOD	Teil	Randfragment met loodglazuur, lokaal/regionaal of Nederland (bv. Bergen op Zoom)	Zone 2, 0-20 cm mv	eerste helft 20ste eeuw
6	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	123,00	WIT	Pot	Bodemfragment met loodglazuur (exterieur met koper), ijzerarme klei, Nederland/Friesland	Zone 2, 0-20 cm mv	eerste helft 20ste eeuw
6	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	18,00	INDUSWIT	Kom	Wandfragment met tinglazuur, dambordmotief, kabalt blauw, Nederland/Maastricht (Petrus Regout fabriek)	Zone 2, 0-20 cm mv	eerste helft 20ste eeuw
6	1	1	5000	1	TROF	AWG	5	199,00	INDUSWIT	Kom	MAI 2, archeologisch compleet MAI 1, 1 bodemfragment, 2 wandfragmenten en 1 randfragment, tinglazuur, maldecoratie, Frans of mogelijk ook Regout	Zone 2, 0-20 cm mv	eerste helft 20ste eeuw
6	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	56,00	INDUSWIT	Kan	Randfragment met tinglazuur, kobaltblauwe verfbeschildering, Frans of mogelijk ook Regout	Zone 2, 0-20 cm mv	eerste helft 20ste eeuw
6	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	73,00	INDUSWIT	Kom	Bodemfragment met tinglazuur, Frans of mogelijk ook Regout	Zone 2, 0-20 cm mv	eerste helft 20ste eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	12,00	ROOD	Zalfpot?	Randfragment met strooiglazuur, lokaal geproduceerd		15-16de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	108,00	ROOD	Teil	Randfragment met loodglazuur, lokaal geproduceerd		14de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	190,00	ROOD	Vetvang er	Randfragment met oor, loodglazuur, lokaal geproduceerd		14de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	95,00	GRS	Kan	Bodemfragment met standring, lokaal geproduceerd		14-15de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	4	192,00	STG	Kruik	MAI 1, 1 randfragment en 3 wandfragmenten, radstempel, ijzerrijke englobe, Langenwehe		14de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	304,00	STG	Kruik	Bodemfragment met spaarzame loodglazuur, Rijnland		15de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	7	159,00	STG	Kan	MAI 2, 2 bodemfragmenten en 2 wandfragmenten, dik zoutglazuur		15de eeuw
12	1	1		6	AANV	AWG	1	63,00	STG	Drinkschaal	Archeologisch compleet, Siegburg (op basis van gewelfde voet), oranje blos, spaarzaam loodglazuur, vliegias (zwarte spikkels)	Profiel 1, Laag 6	15 - begin 16de eeuw
12	1	1		6	AANV	AWG	1	67,00	STG	Kan	MAI 1, wandfragment met loodglazuur en bruine engobe, geprononceerde draairibbels op hals, Rijnlands	Profiel 1, Laag 6	
12	1	1		6	AANV	AWG	1	16,00	STG	Jacobakan	Randfragment met aanzet oor, Siegburg	Profiel 1, Laag 6	15de eeuw

14	1	1	5000	1 TROF	AWG	1	33,00	PORSELEI	Eierdopje	Archeologisch compleet, met goudbeschildering, Europees (Duitsland/Frankrijk)	Middelste zone, ongeveer 20 cm bovem max. uitgraafdiepte	einde 19de - begin 20ste eeuw
14	1	1	5000	1 TROF	AWG	1	10,00	PORSELEI	Bord	Randfragment, vermoedelijk Europees	Middelste zone, ongeveer 20 cm bovem max. uitgraafdiepte	
14	1	1	5000	1 TROF	AWG	1	18,00	INDUSWIT	Bord	Randfragment met transferprinted ware, opschrift "LA FORCE"	Middelste zone, ongeveer 20 cm bovem max. uitgraafdiepte	
14	1	1	5000	1 TROF	AWG	1	21,00	INDUSWIT	Zalfpot	Wandfragment, transferprinted ware, met tinglazuur, Engels/Nederlands (Ergout)	Middelste zone, ongeveer 20 cm bovem max. uitgraafdiepte	
14	1	1	5000	1 TROF	AWG	1	32,00	FAYENCE	Botervlootje?	Randfragment met tinglazuur, chinoiserieën, Frans/Delfts?	Middelste zone, ongeveer 20 cm bovem max. uitgraafdiepte	einde 19de - begin 20ste eeuw
14	1	1	5000	1 TROF	AWG	1	65,00	INDUSWIT	Kom	Bodemfragment met tinglazuur, maldecoratie, Frans of Nederlands	Middelste zone, ongeveer 20 cm bovem max. uitgraafdiepte	eerste helft 20ste eeuw
15	1	1		6 TROF	AWG	1	206,00	STG	Kruik	Bodemfragment met bruine leemengobe, Rijnland	Profiel 1, laag 6	15-16de eeuw
16	1	1		1 AANV	AWG	1	34,00	STG	Kruik	Randfragment met radstempel, ijzerrijke engobe, Langerwehe	HOOP	14de eeuw
17	1	1		1 AANV	AWG	1	34,00	STG	Drinkschaal	Randfragment met oranje blos, spaarzaam loodglazuur, vliegass (zwarte spikkels), Siegburg of Beauvais	Zone 2 - max uitgraafdiepte	15de - begin 16de eeuw
18	1	1		3 TROF	AWG	1	19,00	INDUSWIT	Bord	Randfragment	Profiel 1, Laag 3	einde 19de - begin 20ste eeuw

2.3.1.1.2 Keramisch materiaal

In totaal werd 1 fragment bouw materiaal ingezameld: het gaat om een zgn. schildpadtegel uit de 18^{de} eeuw.

Tabel 6. Overzicht keramisch materiaal

VONDSTNR	PUTNR	VLAKNR	SPOORN	VULLINGNR	VERZAMEL	INHOUD	AANTAL	GEWICHT	ARTEFACTTYPE	SOORT	SPLITS.OPMERKING	VONDST.OPMERKING	PERIODE
7	1	1	5000	1 TROF	KER		1	13,00	TEGEL	Schildpadtegel	Fragment	Zone 1, Delftse tegel, lok 18de eeuw	18de eeuw



2.3.1.1.3 Metaal

In totaal werden 9 metaalvondsten ingezameld. Met uitzondering van V10 gaat het om metaalvondsten, die aan het licht gekomen zijn tijdens de metaaldetectie van de bovenste pakketten. V10 werd aangetroffen binnen de aardewerkconcentratie van S5.

Tabel 7. Overzicht van de metaalvondsten

VONDSTNR	PUTNR	VLAKNR	SPOORN	VULLINGNR	VERZAMEL	INHOUD	AANTAL	GEWICHT	ARTEFACTTYPE	SOORT	SPLITS.OPMERKING	VONDST.OPMERKING	PERIODE
5	1	1	5000	1 AANV	MXX		1	4,00	MUNT	Belgie	10 cent	Zone 1, 0-100cm	1904
5	1	1	5000	1 AANV	MXX		1	13,00	XXX		Koperen strip	Zone 1, 0-100cm	
5	1	1	5000	1 AANV	MXX		1	5,00	XXX		Loden strip	Zone 1, 0-100cm	
5	1	1	5000	1 AANV	MXX		1	141,00	GEWICHT	Lood	6-kantig met vierkante doorboring	Zone 1, 0-100cm	
8	1	1	5000	1 DETC	MXX		1	6,00	XXX		twee platte schrijven met perforatie,		
8	1	1	5000	1 DETC	MAG		1	4,50	MUNT	MAG	zilveren munt, Frankrijk, Napoleon III empereur		1866
8	1	1	5000	1 DETC	MPB		1	4,00	VERZEGELLOOD	Mpb	verzegelloodje, lood		vermoedelijk 18e eeuw
10	1	1	5	1 TROF	MCU		1	1,00	RING	Mcu	Damesring; koper, diameter: 17/18mm		
11	1	1	5000	1 TROF	MXX		1	64,00	XXX		Puntvormig koperen object, bevestigingsanker		

2.3.1.1.4 Glas

Voor deze categorie werden 2 vondstnummers uitgeschreven. Deze hebben betrekking op hetzelfde object. Het gaat om een compleet flesje in witkleurig glas, mogelijk te dateren in de 19^{de} eeuw.

Tabel 8. Overzicht van de glasvondsten

VONDSTNR	PUTNR	VLAKNR	SPOORN	VULLINGNR	VERZAMEL	INHOUD	AANTAL	GEWICHT	ARTEFACTTYPE	SOORT	SPLITS.OPMERKING	VONDST.OPMERKING	PERIODE
4	1	1	5000	1 AANV	GLS		0	0,00	FLES	= VNR 13	= VNR 13	Zone 1, 0-100 cm mv	19de eeuw?
13	1	1	5000	1 AANV	GLS		1	78,00	FLES	Flesje	Compleet klein flesje in witkleurig glas	Zone 1, bovenste niveau	19de eeuw?

2.3.2 Conservatie-assessment

De zilveren munt en het verzegelloodje uit V8, alsook de ring van V10, kregen reeds een behandeling door de erkend metaaldetectorist. Omwille van deze reden wordt geen verdere conservatie geadviseerd.

2.4 Assessment onderzocht gebied

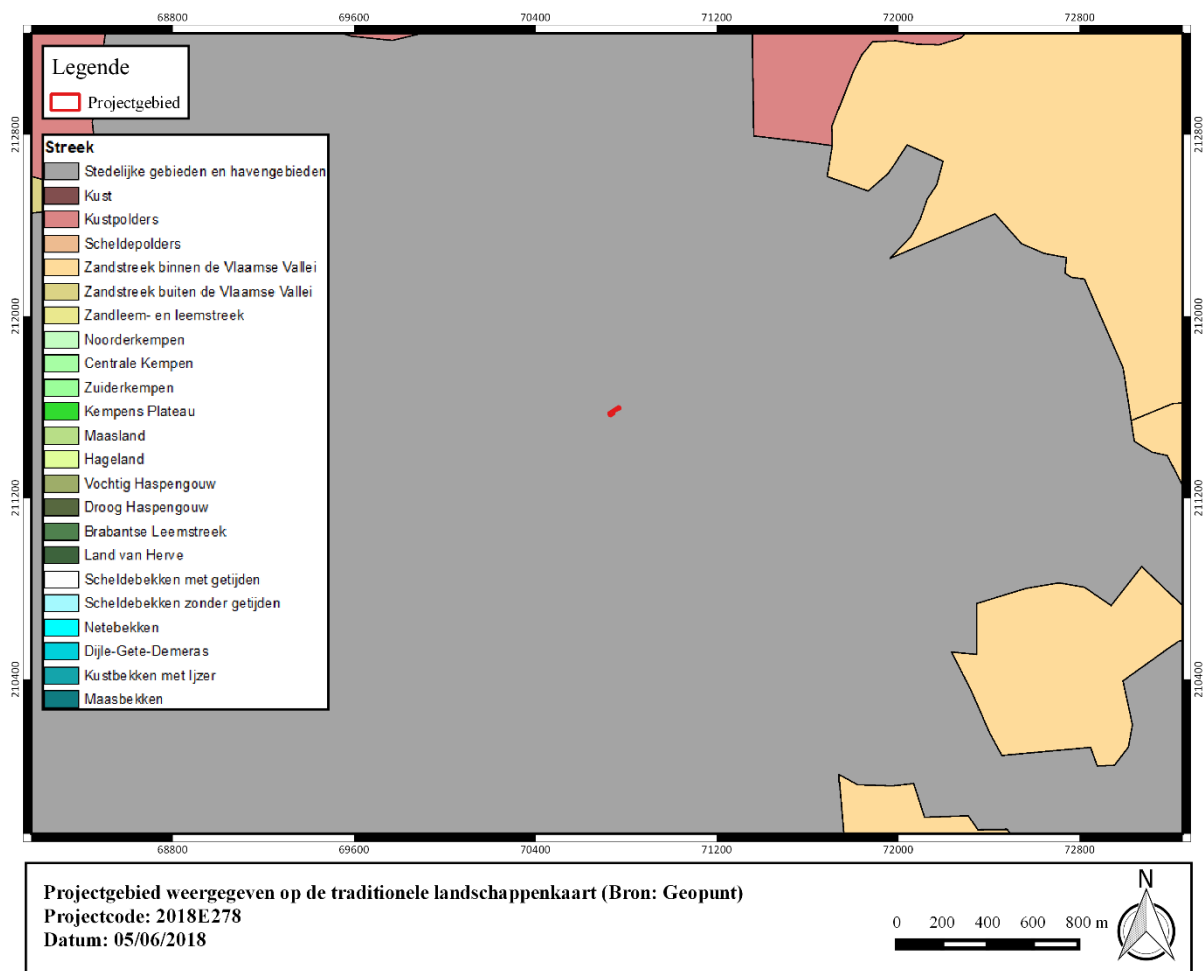
2.4.1 Landschappelijke ligging

2.4.1.1 Traditionele landschappenkaart

Het projectgebied is gelegen in stedelijke gebieden en havengebieden, in het centrum van Brugge. Het is niet meer gelegen op de zandrug aanwezig in Sint-Andries-Brugge ten zuidwesten. De hoogte bedraagt ca. 5,5 tot 6 m TAW en kent een relatief vlak verloop.

Over de potentiële bodemerosie is geen info gekend. Echter, gezien de vlakke ligging en de percelen errond kan er vanuit gegaan worden dat de potentiële bodemerosie verwaarloosbaar is.

Hydrografisch is het projectgebied gelegen in het bekken van de Brugse polders met deelbekken Kerkebeek. Rondom het projectgebied is het Kanaal van Gent-Oostende gelegen.



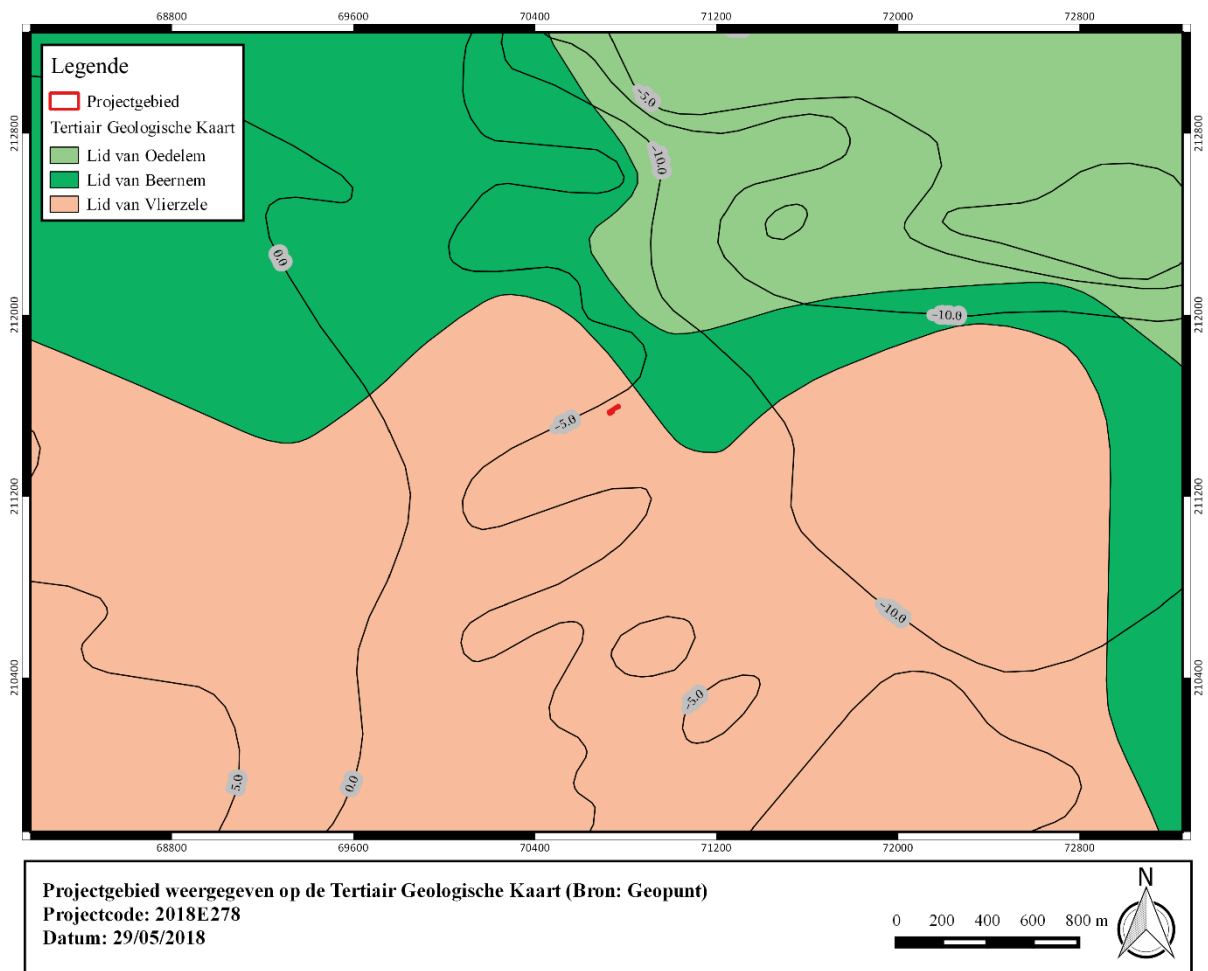
Figuur 27. Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (Bron: Geopunt).

2.4.1.2 Geologie

2.4.1.2.1 Tertiair

Het projectgebied bevindt zich in het **Lid van Vlierzele** (Formatie van Gentbrugge). De Formatie van Gentbrugge bestaat uit een afwisseling van kleiïge siltige en zandige mariene sedimenten met enkele macrofossielen. Het is onderverdeeld in drie leden; van oud naar jong: het Lid van Merelbeke, het Lid van Pittem en het Lid van Vlierzele.

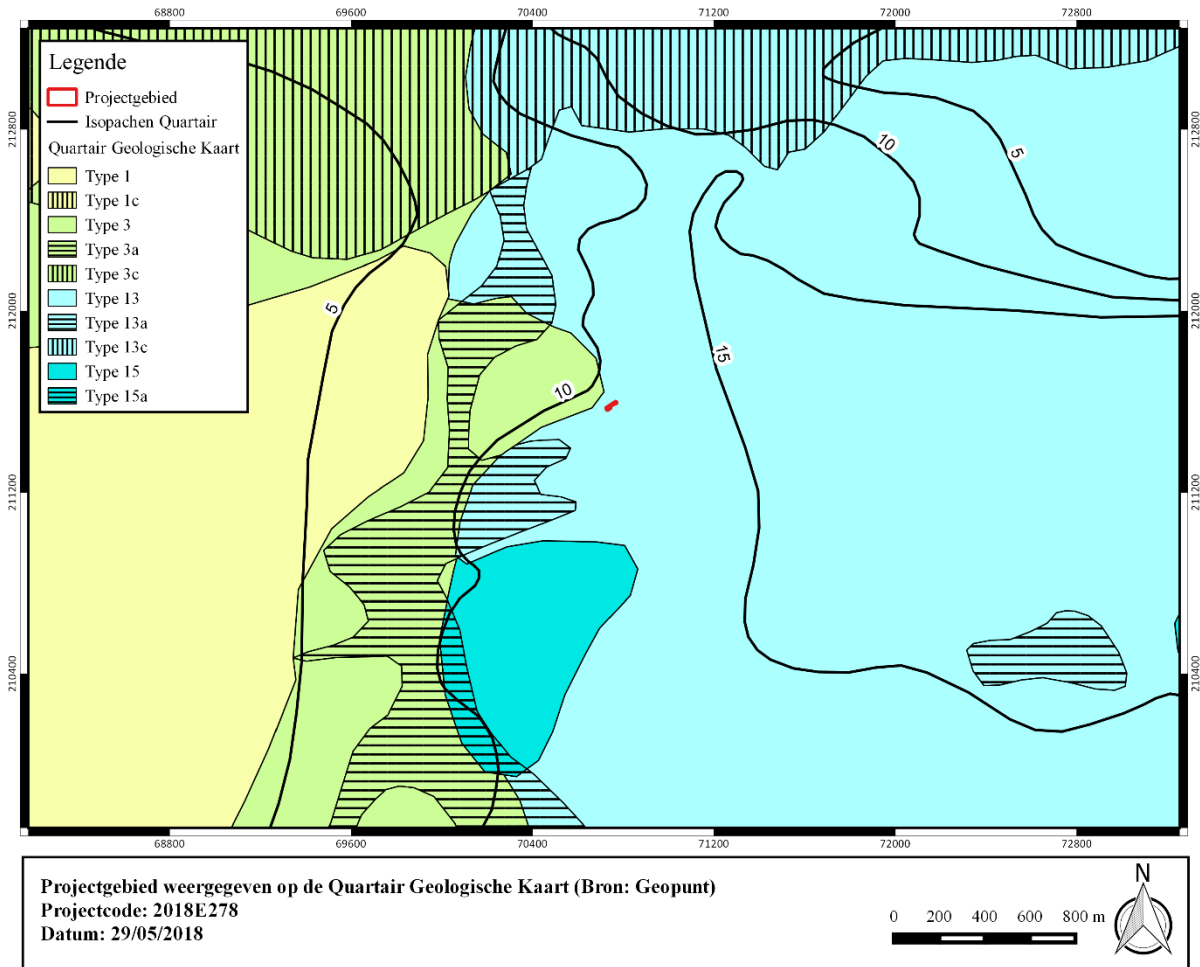
Het **Lid van Vlierzele** is een groen tot grijsgroen fijn zand dat een duidelijke horizontale of kruisgewijze gelaagdheid vertoont aan de top. Soms is het ook homogeen met veel tubulaties door bioturbatie. Deze zanden werden afgezet in een epicontinentale zee. Naar onder toe gaat het meestal over in een homogeen kleiïg zeer fijn zand met kleilenzen. Bovenaan kunnen ook gedifferentieerde kleilagen voorkomen met humeuze intercalaties. De afzetting bevat slechts weinig macrofossielen. Harde zandsteenbanken komen regelmatig voor en werden vroeger plaatselijk aangewend als bouwsteen.



Figuur 28. Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

2.4.1.2.2 Quartair

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 13**. Dit type bestaat uit een basis van getijdenafzettingen van het Eemiaan (marien en estuarien) gevolgd door een fluviatiele afzetting van het Weichseliaan. De top bestaat uit een eolische afzetting (zand tot silt) van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. In deze eolische afzetting kunnen eventuele hellingsafzettingen voorkomen en lokaal kan deze eolische afzetting afwezig zijn.

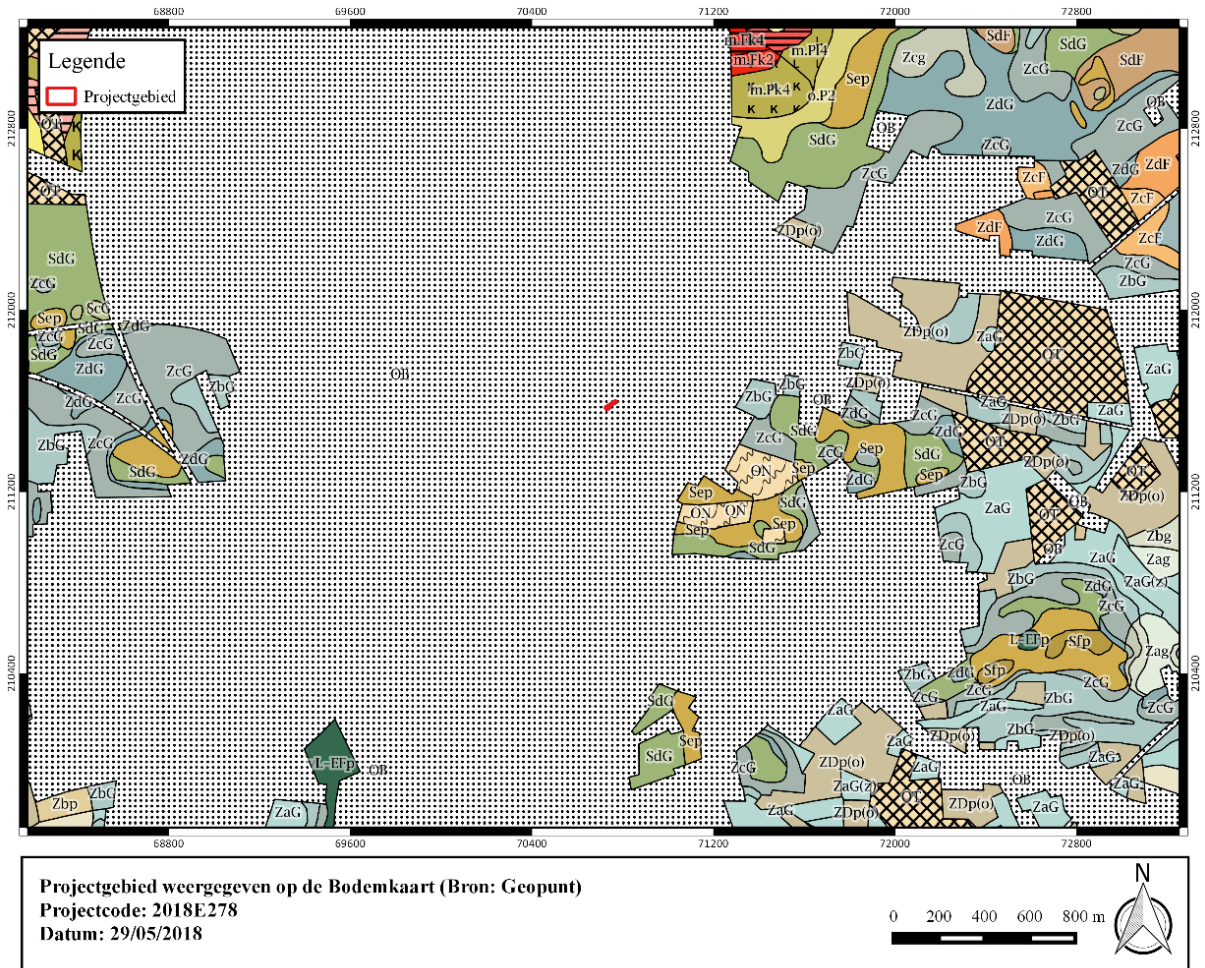


Figuur 29. Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

2.4.1.3 Bodem

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

Ten westen en oosten van het projectgebied zijn voornamelijk zandgronden aanwezig met een zwak ontwikkelde B textuur of structuur of met een Podzol B. Het is te verwachten dat het projectgebied tevens een zandbodem zal bevatten waarin mogelijks een Podzol zich heeft gevormd.

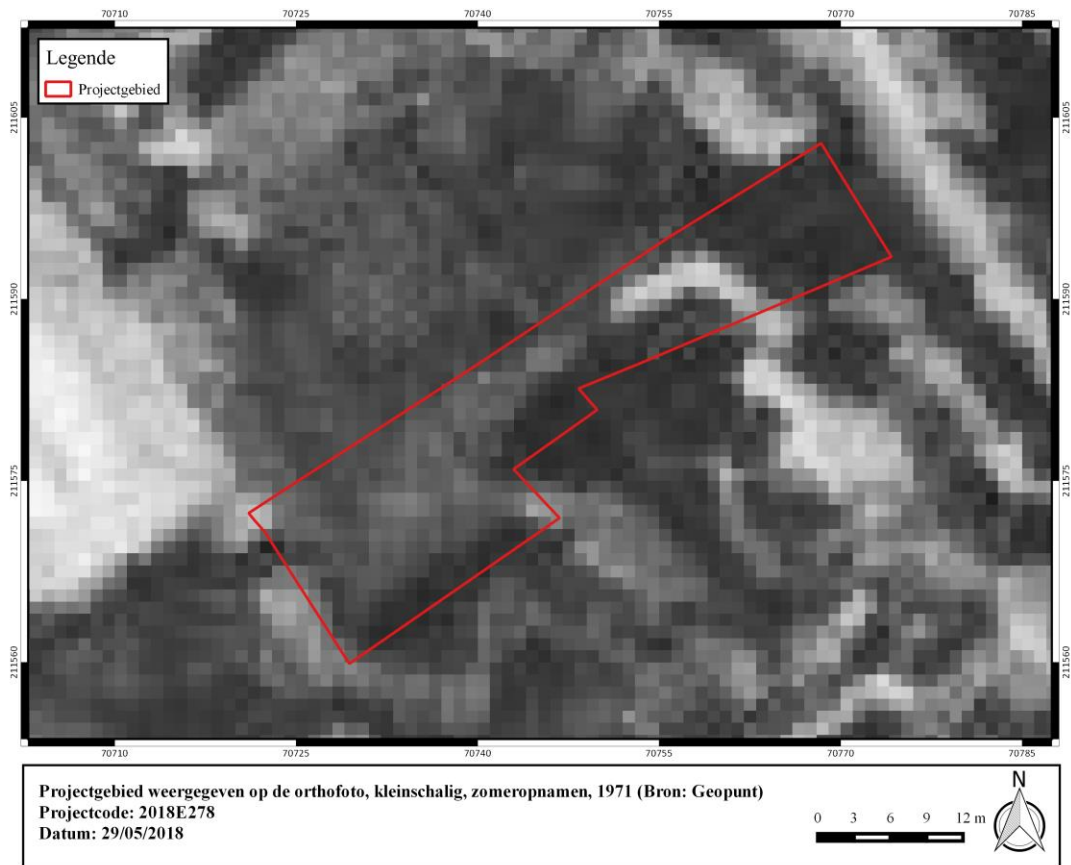


Figuur 30. Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

2.4.1.3.1 Huidig gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie geeft een beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied.

Op heden is ca. 183 m² van het terrein bebouwd. De bebouwing concentreert zich in het oostelijk deel van het plangebied. Precies ten westen van de rijwoning met huisnummer 32 situeert zich verharding. Het overige deel van het projectgebied is in gebruik als tuin met verspreide vegetatie.



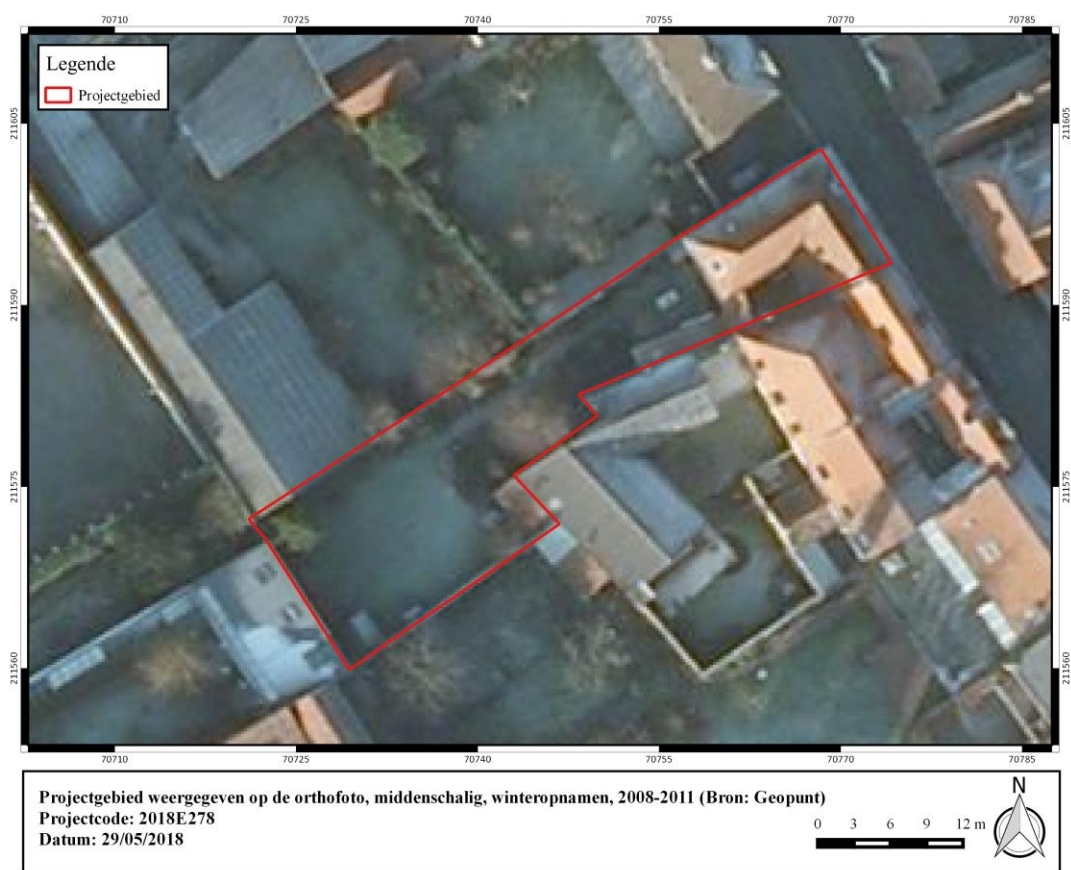
Figuur 31. Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).



Figuur 32. Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).



Figuur 33. Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).



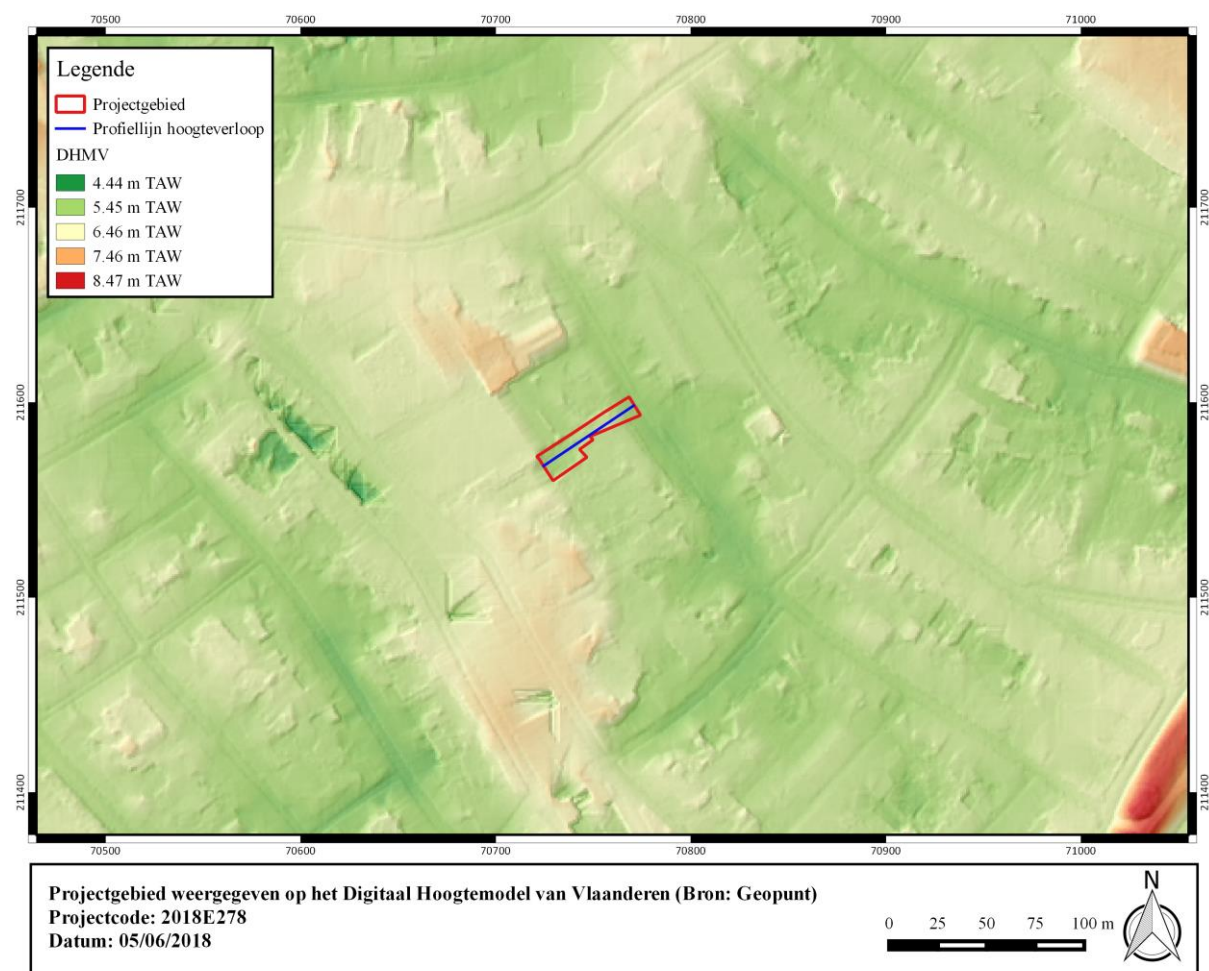
Figuur 34. Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).



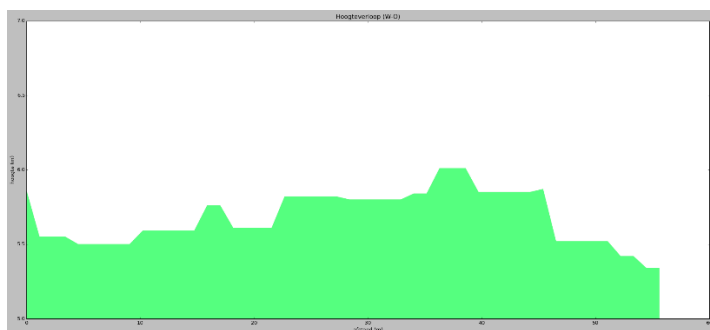
Figuur 35. Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

2.4.1.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV)

De hoogte bedraagt ca. 5,5 tot 6 m TAW en kent een relatief vlak verloop.



Figuur 36. Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).



Figuur 37. Hoogteverloop van het projectgebied (van west naar oost) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (Bron: Geopunt).

2.4.2 Historische beschrijving

Cfr. 1.3.

2.4.3 Onderzocht gebied in zijn archeologisch kader

Cfr. 1.4.

2.4.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

2.5 Potentieel op kennisvermeerdering

2.5.1 Aard van de potentiële kennis

- Stratigrafie:
 - Tijdens de werfbegeleiding kon vastgesteld worden dat alle pakketten die zich situeren tussen het maaiveld en ca. 20cm boven de max. uitgraafdiepte te dateren zijn in de 19^{de}-1^{ste} helft van de 20^{ste} eeuw. Het aardewerk aangetroffen ter hoogte van de max. uitgraafdiepte situeert zich zonder uitzondering in de late middeleeuwen (14^{de}/15^{de} eeuw).
 - Op basis van deze vaststelling kunnen enkele interessante vraagstellingen geformuleerd worden. Het is duidelijk dat tijdens de werfbegeleiding (de bovenkant van) een middeleeuwse sequentie werd aangesneden. Hoe kan verklaard worden dat er geen pakketten en vondsten uit de 16^{de}/17^{de}/18^{de} eeuw werden aangetroffen? Werd het perceel ter hoogte van het onderzoeksgebied, wellicht in de 19^{de} eeuw, afgegraven en dan opnieuw opgehoogd? De 19^{de}-eeuwse pakketten zijn donkerder en puiniger dan de laatmiddeleeuwse pakketten. Het gaat om lagen 1, 2, 3, 4, 5, 7, 10 en 11 in P1. De grens met het laatmiddeleeuws niveau situeert zich ter hoogte van lagen 13 en 6 in P1; deze lagen zijn homogener dan de pakketten daarboven.
- Sporen:
 - Tijdens de archeologische werfbegeleiding werd slechts 1 spoor aangesneden. Het gaat om een bakstenen putstructuur in de noordwestelijke hoek van de werkput. Tot welke chronologische fase deze behoort kon t.g.v. het beperkt onderzoek -en het gebrek aan vondsten uit het vullingspakket- niet bepaald worden. De bovenkant van de put situeert zich net op de overgang van de 19^{de}/20^{ste}-eeuwse en middeleeuwse pakketten.
 - Er werden geen sporen aangetroffen die in verband te brengen zijn met het Dominicanenklooster, dat zich in de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksgebied situeert (cfr. Verslag van Resultaten Bureauonderzoek).
 - De funderingsresten van het klooster zijn aangelegd bovenop een imposante gracht, waarvan het vullingspakket bestaat uit een vrijwel steriel zandpakket. Van deze gracht werden wellicht geen sporen aangetroffen. Het steriele zandpakket is vermoedelijk als moederbodem te interpreteren. Op de site van de Gouden Boom in de Langestraat



situeerde de moederbodem zich eveneens op -2m t.o.v. het maaiveld, wat sterk vergelijkbaar is⁴⁷.

2.5.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

- Wat is de aard, omvang, datering en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
Cfr. 2.2.2.
- Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten?
Cfr. 2.2.2.
- Wat zeggen de aangetroffen vondsten over de welstand, levenswijze, sociale, economische en culturele achtergrond van de bewoners?
Cfr. 2.2.2.
Op basis van de ingezamelde vondsten, zowel wat betreft de laatmiddeleeuwse als de recentere vondsten, kan weinig aanvullende informatie m.b.t. de status van de bewoners achterhaald worden.
- Levert het organische en anorganische vondstmateriaal nieuwe inzichten inzake ontstaans- en bewoningsgeschiedenis van de site, eventueel ook over de materiële cultuur?
Cfr. 2.2.2.
Neen, er zijn geen nieuwe inzichten op basis van de uitgevoerde werfbegeleiding.
- Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?
Cfr. 2.2.2.
- Corresponderen de opgravingsgegevens met wat gekend is uit de historische (cartografische) bronnen?
 - Tijdens de werfbegeleiding werden geen sporen of vondsten aangetroffen, die te associëren zijn met het Dominicanenklooster.
 - Historisch-cartografische bronnen beelden centraal binnen het plangebied bebouwing af. De enige sporen die tijdens de werfbegeleiding werden aangetroffen, maken deel uit van een bakstenen putconstructie. Deze putconstructie zal wellicht gesitueerd zijn op een achtererf.

2.5.3 Kader voor exploitatie voor potentieel op kennisvermeerdering

Het potentieel op kennisvermeerdering d.m.v. verder onderzoek is zeer gering.

⁴⁷ Niet gepubliceerd opgravingsverslag Raakvlak.

3 Bibliografie

- DEBRABANDERE F. 2010. In: DEBRABANDERE F. , DEVOS M., KEMPENEERS P., MENNEN V., RYCKEBOER H. & VAN OSTA W., *De Vlaamse gemeentenamen. Verklarend woordenboek*, Brussel, 55.
- DE GRYSSE J. & HILLEWAERT B. 2006, Archeologisch onderzoek Nieuwstraat (Brugge, W.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis*, 29, 54.
- DEMEESTER T. & SCHOTTE B. 2002, De Koetelwijkpoort en de Houtbrekersdam aan de Spiegelrei, *Brugs Ommeland* 42, 201-218.
- DE SMET J. 1948, De Brugse WIIC-namen, *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis te Brugge*, LXXXV, 112-117.
- DEVLIEGHER L. 1991, De voorromaanse Sint-Donaaskerk en de romaanse westelijke kloostervleugel (onderzoek 1955 en later). In: DE WITTE H. (RED.), *De Brugse Burg. Van grafelijke versterking tot moderne stadskern*, Archeo-Brugge, 2, Brugge, 46-92.
- DE WITTE H. 1988, Tien Jaar Stedelijke Archeologische Dienst. Ontstaan en doelstellingen, in: DE WITTE H. (RED.) *Brugge Onder-zocht. Tien jaar stadsarcheologisch onderzoek 1977-1987*, Archeo-Brugge 1, Brugge, 11-42.
- DE WITTE H. 1992, Stadsarcheologisch onderzoek te Brugge van prehistorie tot het ontstaan van de middeleeuwse stad, *Westvlaamse Archaeologica* 8.2, 33-45.
- DE WITTE H., VAN STRYDONCK M. E.A. 2000, Sint-Donaas en de Brugse Burg: dendrochronologisch onderzoek en radiokoolstofdateringen, *Jaarboek 1997-1999 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 184-186.
- DHONDT J. 1957, De vroege topografie van Brugge, *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent* XI, 3-30.
- GYSELING M. 1971, Een nieuwe etymologie van Brugge, *Naamkunde III*, 1-4.
- HILLEWAERT B. 1991A, Leerlooiers te Brugge (W.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 14, 3-4.
- HILLEWAERT, B. 1991B, Stadsarcheologisch onderzoek te Brugge (W.- VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 14, 42-44.
- HILLEWAERT B. 1991C, Spermalie, in: DE WITTE H. & HILLEWAERT B. m.m.v. THOEN H., Archeologisch jaarrapport 1989-1990, *Jaarboek 1989-1990 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 105.
- HILLEWAERT B. 1991D, Zwijnstraat, in: DE WITTE H. & HILLEWAERT B. Archeologisch jaarrapport 1989-1990, *Jaarboek 1989-1990 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 107.
- HILLEWAERT B. 1995A, Pandjeshuizen aan de Garenmarkt te Brugge (W.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 18.1, 42-43.
- HILLEWAERT B. 1995B, *Biskajerplein*, in: DE WITTE H., HILLEWAERT B. & MAERTENS J.-P., Archeologisch Jaarrapport 1993-1994, *Jaarboek 1993-1994 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 83-84.
- HILLEWAERT B. 1995C, Simon Stevinplein, in: DE WITTE H., HILLEWAERT B. & MAERTENS J.-P., Archeologisch Jaarrapport 1993-1994, *Jaarboek 1993-1994 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 84-85.
- HILLEWAERT B. 1995D, Wollestraat, in: DE WITTE H., HILLEWAERT B. & MAERTENS J.-P., Archeologisch Jaarrapport 1993-1994, *Jaarboek 1993-1994 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 91-94.
- HILLEWAERT B. 1996, IJzertijdvondsten uit recent onderzoek te Brugge (W.VI.), *Lunula. Archaeologia protohistorica IV*, Bruxelles/Brussel, 65.
- HILLEWAERT B. 2000A, 't Zand, in: DE WITTE H. & HILLEWAERT B., Archeologisch Jaarrapport 1997-1999, *Jaarboek 1997-1999 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 159-161.



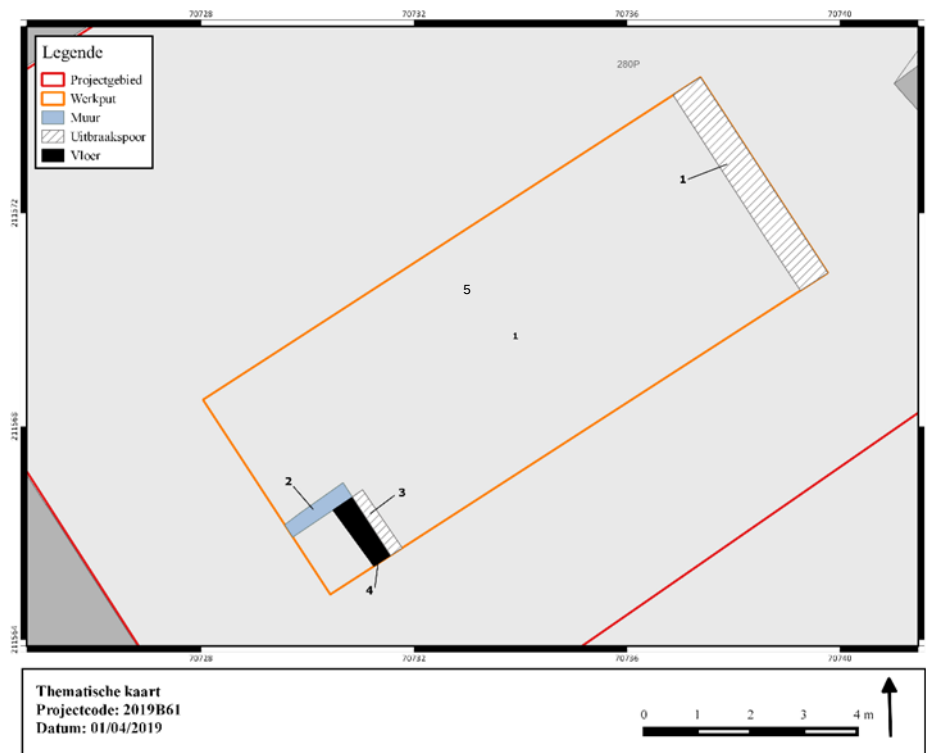
- HILLEWAERT B. 2000B, Het Jezuietencomplex - Verversdijk (Verversdijk, Kandelaarstraat, Boomgaardstraat). In: DE WITTE H. & HILLEWAERT B., Archeologisch Jaarrapport 1997-1999, *Jaarboek 1997-1999 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 155-157.
- HILLEWAERT B. 2000C, Sint-Janstraat 15, in: DE WITTE H. & HILLEWAERT B., Archeologisch Jaarrapport 1997-1999, *Jaarboek 1997-1999 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 159.
- HILLEWAERT B. 2003, Sint-Andries (Brugge)-Kosterijstraat. In: BOURGEOIS J., BOURGEOIS I. & CHERRETÉ B. (EDS.), *Bronze Age and Iron Age Communities in North West Europe*, Brussel, 264.
- HILLEWAERT B. X, *Een middeleeuws kerkhof onder 't Pandreitje*. Interne nota. Brugge.
- HILLEWAERT B., HUYGHE J. & VAN BESIEN E. 2009, Middeleeuwse onderzoekresultaten uit kleinschalig onderzoek in Brugge (W.-VL.), *Archaeologia Mediaevalis* 32, 136-138.
- HILLEWAERT B. & ERVYNCK A. 1991, Leerlooierskuipen langs de Eekhoutstraat, In: VERMEERSCH, V. (ed.), *Jaarboek 1989-1990*, 109-123.
- HILLEWAERT B., HOLLEVOET Y. & RYCKAERT M. 2011, *Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*, Brugge.
- HILLEWAERT B., VERWERFT D., 2011, *Predikherenrei* 3,4 Brugge., Raakvlak, 41p.
- HOLLEVOET Y. 1991, Merovingisch aardewerk, in: VERHAEGHE F. & HILLEWAERT B. m.m.v. DE GROOTE K. & HOLLEVOET Y., Aardewerk uit de Oude Burgfase. In: DE WITTE H. (RED.), *De Brugse Burg. Van grafelijke versterking tot moderne stadskern*, Archeo-Brugge 2, Brugge, 150-152.
- HOLLEVOET Y. 2011A, Het wegennet, in: HILLEWAERT B., HOLLEVOET Y. & RYCKAERT M. 2011, *Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*, Brugge, 42-45.
- HOLLEVOET Y. 2011B, Romeinse vondsten en vindplaatsen tijdens de 1^{ste}-3^{de} eeuw n. Chr., in: De Inheems-Romeinse bewoning in Brugge en omstreken, in: HILLEWAERT B., HOLLEVOET Y. & RYCKAERT M. 2011, *Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*, Brugge, 45-68.
- HOLLEVOET 2011C, Het ruimere historisch kader, in: De Vroege Middeleeuwen in Noordwestelijk Vlaanderen, in: HILLEWAERT B., HOLLEVOET Y. & RYCKAERT M. 2011, *Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*, Brugge, 96-110.
- HOLLEVOET Y. & HILLEWAERT B. 1997/1998, Het archeologisch onderzoek achter de voormalige vrouwengevangenis *Refuge* te Sint-Andries/Brugge (prov. W. VL). Nederzettingssporen uit de Romeinse tijd en de Middeleeuwen, *Archeologie in Vlaanderen* VII, 197-207.
- HOLLEVOET Y., HILLEWAERT B. m.m.v. BAETEMAN C., BASTIAENS J., CROMBÉ PH. & SERGANT J. 2011, De eerste mensen in een veranderend landschap, in: HILLEWAERT B., HOLLEVOET Y. & RYCKAERT M. 2011, *Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*, Brugge, 14-35.
- JACOBS M. & VERHAEGHE F. 1980, Laat-middeleeuws pottenbakkersafval op de Potterierei, *Brugs Ommeland* 20, 79-96.
- MEIJNS B. 2011, De eerste sporen van kerstening in de Vlaanderengouw, in: HILLEWAERT B. E.A. 2011, *Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*, Brugge, p.127.
- NOTERDAEME J. 1957, De fiscus Snellegem en de vroegste kerstening in het westen van Brugge, *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent* XI, 49-128.
- RYCKAERT M. 1972, Brugse havens in de Middeleeuwen, *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis te Brugge* CIX, 5-27.
- RYCKAERT M. 1991, Brugge. *Historische stedenatlas*. Brussel
-

- RYCKAERT M. 2011, *Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*, Brugge, 45-68.
- SOERS K. 1987, *Assebroek*. Archeologische Inventaris Vlaanderen IX, Gent.
- VAN ACKER R. 1986, Prehistorische vondsten ten oosten van Brugge, *Westvlaamse Archaeologica* 2, 91-103.
- THOEN H. 1991, Gallo-Romeinse vondsten op de Brugse Burg. In: DE WITTE H. (RED.), *De Brugse Burg. Van grafelijke versterking tot moderne stadskern*, Archeo-Brugge, 2, Brugge, 143-148.
- VAN RANST, E. & SYS, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.
- VLIERMAN K. 2011, Een nieuwe blik op de boot van Brugge, in: HILLEWAERT B., HOLLEVOET Y. & RYCKAERT M. 2011, *Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*, Brugge, 45-68.



4 Bijlage

4.1 Allesporenplan



4.2 Sporenlijst

PUTNR	VLAKNR	SPOORNR	AARDSPoor	VULLINGNR	TINT	HOOFDKLEUR	TEXTUUR	GEVLEKT	INSLUITSEL	Z
1	1	1	UIT	1	XXX	XXX	XXX	ONWAAR		0
1	1	2	MR	1	XXX	XXX	XXX	ONWAAR		0
1	1	3	UIT	1	XXX	XXX	XXX	ONWAAR		0
1	1	4	VR	1	XXX	XXX	XXX	ONWAAR		0



4.3 Vondstenlijst

VONDSTNR	PUTNR	VLAKNR	SPOORN	VULLINGNR	VERZAMEL	INHOUD	AANTAL	GEWICHT	ARTEFACTTYPE	SOORT	SPLITS.OPMERKING	VONDST.OPMERKING	PERIODE
1	1	1		1	TROF	AWG	1	243,00	INDUSWIT	Fles	Bodemfragment met bruine leemengobe, Rijnland	LV,mv	19-20de eeuw
1	1	1		1	TROF	AWG	2	81,00	INDUSWIT	Fles	MAI 1, Bodemfragment en wandfragment	LV,mv	20ste eeuw
2	1	1	5000	1	TROF	AWG	3	59,00	INDUSWIT	Bord	MAI 1, randfragmenten, tinglazuur	Bovenste hum pakket net onder mv zone 1	einde 19de - begin 20ste eeuw
2	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	31,00	INDUSWIT	Vaas of zalfpot	Randfragment	Bovenste hum pakket net onder mv zone 1	einde 19de - begin 20ste eeuw
2	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	11,00	PORSELEI	Bord	Wandfragment	Bovenste hum pakket net onder mv zone 1	einde 19de - begin 20ste eeuw
3	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	19,00	PORSELEI	Kan	Randfragment met goudbeschildering, Europees porselein (Duitsland/Frankrijk)	Zone 1, 0-90cm - mv	einde 19de - begin 20ste eeuw
4	1	1	5000	1	AANV	GLS	0	0,00	FLES	= VNR 13		Zone 1, 0-100 cm mv	19de eeuw?
5	1	1	5000	1	AANV	MXX	1	4,00	MUNT	België	10 cent	Zone 1, 0-100cm	1904
5	1	1	5000	1	AANV	MXX	1	13,00	XXX		Koperen strip	Zone 1, 0-100cm	
5	1	1	5000	1	AANV	MXX	1	5,00	XXX		Loden strip	Zone 1, 0-100cm	
5	1	1	5000	1	AANV	MXX	1	141,00	GEWICHT	Lood	6-kantig met vierkante doorboring	Zone 1, 0-100cm	
6	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	142,00	ROOD	Teil	Randfragment met loodglazuur, lokaal/regionaal of Nederland (bv. Bergen op Zoom)	Zone 2, 0-20 cm mv	eerste helft 20ste eeuw
6	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	123,00	WIT	Pot	Bodemfragment met loodglazuur (exterieur met koper), ijzerarme klei, Nederland/Friesland	Zone 2, 0-20 cm mv	eerste helft 20ste eeuw
6	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	18,00	INDUSWIT	Kom	Wandfragment met tinglazuur, dambordmotief, kabalt blauw, Nederland/Maastricht (Petrus Regout fabriek)	Zone 2, 0-20 cm mv	eerste helft 20ste eeuw
6	1	1	5000	1	TROF	AWG	5	199,00	INDUSWIT	Kom	MAI 2, archeologisch compleet MAI 1, 1 bodemfragment, 2 wandfragmenten en 1 randfragment, tinglazuur, maldecoratie, Frans of mogelijk ook Regout	Zone 2, 0-20 cm mv	eerste helft 20ste eeuw
6	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	56,00	INDUSWIT	Kan	Randfragment met tinglazuur, kobaltblauwe verfbeschildering, Frans of mogelijk ook Regout	Zone 2, 0-20 cm mv	eerste helft 20ste eeuw
6	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	73,00	INDUSWIT	Kom	Bodemfragment met tinglazuur, Frans of mogelijk ook Regout	Zone 2, 0-20 cm mv	eerste helft 20ste eeuw
7	1	1	5000	1	TROF	KER	1	13,00	TEGEL	Schildpa dtegel	Fragment	Zone 1, Delftse tegel, lok 18de eeuw	18de eeuw
8	1	1	5000	1	DETC	MXX	1	6,00	XXX		Fragment twee platte schrijven met perforatie, zilveren munt, Frankrijk, Napoleon III empereur		
8	1	1	5000	1	DETC	MAG	1	4,50	MUNT	MAG			1866
8	1	1	5000	1	DETC	MPB	1	4,00	VERZEGELLOOD	Mpb	verzegelloodje, lood		vermoedelijk 18e eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	12,00	ROOD	Zalfpot?	Randfragment met strooiglazuur, lokaal geproduceerd		15-16de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	108,00	ROOD	Teil	Randfragment met loodglazuur, lokaal geproduceerd		14de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	190,00	ROOD	Vetvanger	Randfragment met oor, loodglazuur, lokaal geproduceerd		14de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	95,00	GRS	Kan	Bodemfragment met standing, lokaal geproduceerd		14-15de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	4	192,00	STG	Kruik	MAI 1, 1 randfragment en 3 wandfragmenten, radstempel, ijzerrijke englobe, Langerwehe		14de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	1	304,00	STG	Kruik	Bodemfragment met spaarzame loodglazuur, Rijnland		15de eeuw
9	1	1	5	1	TROF	AWG	7	159,00	STG	Kan	MAI 2, 2 bodemfragmenten en 2 wandfragmenten, dik zoutglazuur		15de eeuw
10	1	1	5	1	TROF	MCU	1	1,00	RING	Mcu	Damesring; koper, diameter: 17/18mm		

11	1	1	5000	1	TROF	MXX	1	64,00	XXX	Puntvormig koperen object, bevestigingsanker		
12	1	1		6	AANV	AWG	1	63,00	STG	Archeologisch compleet, Siegburg (op basis van gewelfde voet), oranje blos, spaarzaam Drinkschaal loodglazuur, vliegias (zwarte spikkels)	Profiel 1, Laag 6	15 - begin 16de eeuw
12	1	1		6	AANV	AWG	1	67,00	STG	MAI 1, wandfragment met loodglazuur en bruine engobe, geprononceerde draairibbels op hals, Rijnlands	Profiel 1, Laag 6	
12	1	1		6	AANV	AWG	1	16,00	STG	Randfragment met aanzet oor, Siegburg	Profiel 1, Laag 6	15de eeuw
13	1	1	5000	1	AANV	GLS	1	78,00	FLES	Compleet klein flesje in witkleurig glas	Zone 1, bovenste niveau	19de eeuw?
14	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	33,00	PORSELEI	Archeologisch compleet, met goudbeschildering, Europees Eierdopje (Duitsland/Frankrijk)	Middelste zone, ongeveer 20 cm bovem max. uitgraafdiepte	einde 19de - begin 20ste eeuw
14	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	10,00	PORSELEI	Randfragment, vermoedelijk Europees Bord	Middelste zone, ongeveer 20 cm bovem max. uitgraafdiepte	
14	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	18,00	INDUSWIT	Randfragment met transferprinted ware, opschrift "LA FORCE" Bord	Middelste zone, ongeveer 20 cm bovem max. uitgraafdiepte	
14	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	21,00	INDUSWIT	Wandfragment, transferprinted ware, met tinglazuur, Engels/Nederlands (Ergout) Zalfpot	Middelste zone, ongeveer 20 cm bovem max. uitgraafdiepte	
14	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	32,00	FAYENCE	Randfragment met tinglazuur, chinoiserieën, Frans/Delfts? Botervlootje?	Middelste zone, ongeveer 20 cm bovem max. uitgraafdiepte	einde 19de - begin 20ste eeuw
14	1	1	5000	1	TROF	AWG	1	65,00	INDUSWIT	Bodemfragment met tinglazuur, maldecoratie, Frans of Nederlands Korn	Middelste zone, ongeveer 20 cm bovem max. uitgraafdiepte	eerste helft 20ste eeuw
15	1	1		6	TROF	AWG	1	206,00	STG	Bodemfragment met bruine leemengobe, Rijnland Kruik	Profiel 1, laag 6	15-16de eeuw
16	1	1		1	AANV	AWG	1	34,00	STG	Randfragment met radstempel, ijzerrijke engobe, Langerwehe Kruik	HOOP	14de eeuw
17	1	1		1	AANV	AWG	1	34,00	STG	Randfragment met oranje blos, spaarzaam loodglazuur, vliegias (zwarte spikkels), Siegburg of Beauvais Drinkschaal	Zone 2 - max uitgraafdiepte	15de - begin 16de eeuw
18	1	1		3	TROF	AWG	1	19,00	INDUSWIT	Randfragment Bord	Profiel 1, Laag 3	einde 19de - begin 20ste eeuw



4.4 Fotolijst

BESTAND	FOTONR	SOORT	PUTNR	VLAKNR	SPOORNRS	ONDERWERP	MEDIUM	DATUM
BRGA-19-0007.JPG	2	DETAIL	1	1	2+3+4		digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0001.JPG	2	DETAIL	1	1	2+3+4		digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0002.JPG	2	DETAIL	1	1	2+3+4		digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0003.JPG	2	DETAIL	1	1	2+3+4		digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0004.JPG	2	DETAIL	1	1	2+3+4		digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0005.JPG	2	DETAIL	1	1	2+3+4		digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0006.JPG	2	DETAIL	1	1	2+3+4		digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0031.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0008.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0009.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0010.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0011.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0012.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0013.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0014.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0015.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0016.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0017.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0018.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0019.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0020.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0021.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0022.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0023.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0024.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0025.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0026.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0027.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0028.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0029.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19
BRGA-19-0030.JPG	3	PROFIEL	1	1		Profiel 1, Oostelijke helft	digitaal	07-feb-19

4.5 Tekeningenlijst

Er werd slechts 1 tekening gemaakt. Het gaat om de profieltekening van P1.

